

แนวทางการแก้ไขปัญหาลักษณะทาบ
ภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้

ของเด็กปฐมวัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางการแก้ปัญหาผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการ
และการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

จัดทำโดย

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

โทร 0 2288 5774

ปีที่จัดทำ

พ.ศ. 2565

ISBN (e-book)

978-616-564-148-7

คำนำ

แผนแม่บทกฎหมาย อาทิจ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580) พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 กรอบบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการบูรณาการความร่วมมือการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต (กลุ่มเด็กปฐมวัย) ระหว่าง 6 กระทรวง คือ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม นโยบายรัฐบาล และแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา ได้กำหนดจุดเน้นของการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ในระดับปฐมวัย ให้มุ่งส่งเสริมสถานศึกษา จัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา บ่มเพาะ ปลูกฝังวินัย คุณธรรมและค่านิยมที่ดี ด้วยความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครอง ชุมชน และสถานศึกษา พัฒนาการคิดวิเคราะห์เชิงระบบ และการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อให้สัมพันธ์กับการเรียนรู้ของสมอง

อย่างไรก็ตาม จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในระยะที่ผ่านมา สถานศึกษาไม่สามารถเปิดทำการเรียนการสอนได้ตามปกติ ส่งผลกระทบต่อเด็กปฐมวัยที่ต้องเสียโอกาสในการเรียนรู้ร่วมกัน เด็กไม่มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การลงมือทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การมีปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อนๆ ทำให้การเรียนรู้ไม่เป็นที่มาหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ และไม่เต็มตามศักยภาพ จากวิธีการที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ หรือไม่เหมาะสมกับวัย ส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรม หรือความสามารถน้อยลง หรือพัฒนาการไม่เต็มศักยภาพตามวัย ถือเป็นสาเหตุของความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึง การศึกษา เกิดภาวะสูญเสียทางการเรียนรู้ หรือภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ (Learning Loss)

ดังนั้น เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและคุณภาพผู้เรียนปฐมวัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดให้การศึกษาปฐมวัยเป็นนโยบายเร่งด่วน ด้วยโครงการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต “เด็กปฐมวัย” โดยได้จัดทำเอกสารเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานโครงการภายใต้ความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติด้วยความชัดเจน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จำนวน 3 เล่ม ประกอบด้วย

- เล่มที่ 1 แนวทางการแก้ไขปัญหาผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
- เล่มที่ 2 แนวทางการจัดประสบการณ์เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
- เล่มที่ 3 แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ระดับปฐมวัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์มหาวิทยาลัยศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักวิชาการศึกษา ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง ทำให้เอกสารดังกล่าวทั้ง 3 เล่ม สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ เต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไป

(นายอัมพร พิณะสา)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สารบัญ

หน้า

1	บทนำ	4
2	นโยบายด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยกับผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย อัมพร พิณะสา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	6
	วิชญ์ ทรัพย์สมบัติ ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา	8
3	มุมมองประเด็น “เด็กปฐมวัยกับผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สุรินทร์ มั่นประสงค์ - ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 หริณญา รุ่งแจ้ง - ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สพป. ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ตัวแทนผู้บริหาร ครู และ ผู้ปกครอง	9
4	การเตรียมความพร้อมและการแก้ปัญหา “ผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ ของเด็กปฐมวัย”	12
	กรณีศึกษา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 สุรินทร์ มั่นประสงค์ - ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1	12
	กรณีศึกษา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 หริณญา รุ่งแจ้ง - ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สพป. ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1	13
	กรณีศึกษา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 จิตติมา เรืองสกุล ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สพป. นราธิวาส เขต 2	15
	กรณีศึกษา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ปฤษฎณา ดำรงชีพ ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สพป. พะเยา เขต 2	16
5	บทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษา ในการเตรียมความพร้อมและแก้ปัญหา “ผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย”	17
	กรณีศึกษา : โรงเรียนเกษมพิทยา แผนกอนุบาล กรุงเทพมหานคร ดร.วรรณาท รักษกุลไทย ผู้อำนวยการโรงเรียนเกษมพิทยา (แผนกอนุบาล)	18
6	บทบาทของ ครูผู้สอน ในการเตรียมความพร้อมและแก้ปัญหา “ผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย” รศ.ดร.พัชรี ผลโยธิน ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย	22
7	บทบาทของ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการเตรียมความพร้อมและแก้ปัญหา “ผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย” ผศ.ดร.ปณัฐชรัตน์ จารุชัยนิวัฒน์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	26
8	สรุปบทบาทในการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้เด็กปฐมวัย	30
9	ถาม - ตอบ	34
10	คณะผู้จัดทำ	36

บทนำ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ส่งผลให้เด็กระดับปฐมวัยไม่สามารถเข้ารับการส่งเสริมพัฒนาการผ่านระบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบ On-Site ในโรงเรียนได้อย่างปกติเป็นระยะเวลามากกว่า 2 ปี ซึ่งในช่วงระยะเวลาดังกล่าวรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เปลี่ยนแปลงวิธีการตามความพร้อมและบริบทของแต่ละโรงเรียน อาทิ รูปแบบ On-Air ผ่านระบบมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม หรือ DLTV รูปแบบ On-Line ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ รูปแบบ On-Demand ผ่านแอปพลิเคชัน ต่าง ๆ และรูปแบบ On-Hand ครูผู้สอนแจกเอกสารหรือใบงานให้กับเด็กหรือผู้ปกครอง ทั้งนี้โรงเรียนส่วนใหญ่เลือกจัดประสบการณ์การเรียนรู้รูปแบบ On-Hand ร่วมกับครูผู้สอนออกเยี่ยมบ้านเด็กเป็นครั้งคราว หรือขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองทำหน้าที่แทนครูเพื่อช่วยเหลือให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ดังกล่าวยังส่งผลกระทบต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในภาพรวม เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ (Learning Loss) เด็กปฐมวัย เช่น ด้านร่างกาย เด็กขาดโอกาสในการเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นกลางแจ้ง และการสัมผัสสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติ ด้านอารมณ์ จิตใจ และด้านสังคม เด็กขาดโอกาสในการเล่นร่วมกับเพื่อน การมีปฏิสัมพันธ์ การปรับตัวกับผู้อื่น การช่วยเหลือตนเอง การมีวินัยและการกำกับตนเอง และด้านสติปัญญา เด็กมีโอกาสนในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารกับบุคคลอื่นนอกเหนือจากครอบครัวน้อย ขาดการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู ทำให้พัฒนาการทางภาษาล่าช้า ขณะที่พัฒนาการด้านการคิดไม่สมกับวัย เนื่องจากเด็กไม่ได้รับการจัดประสบการณ์ส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีกรณีที่เกิดกักตัวหรือกักตัวเป็นเวลานานทำให้เกิดความเครียด ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของพัฒนาการในบางมิติที่กระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตระหนักถึงความสำคัญของผลกระทบภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ที่มีต่อนักเรียนทุกระดับ จึงมีแผนการจัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (OBEC Learning Loss Center) ให้เป็นหน่วยงานหลักในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของนักเรียน พร้อมทั้งมอบนโยบายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาปรับวิธีการจัดการเรียนการสอนที่จะช่วยฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ของนักเรียน สำหรับภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (Learning Loss) มีสาเหตุมาจากขาดความต่อเนื่องในการเข้ารับการพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรม ความรู้ ทักษะ หรือความสามารถตามพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ไม่เต็มศักยภาพตามวัย

ในการนี้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ในฐานะหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัย จึงได้จัดทำโครงการ พัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต “ปฐมวัย” ที่มุ่งเน้นความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายจำเป็นต้องรู้และเข้าใจแนวทางฟื้นฟูภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้เด็กปฐมวัยในทิศทางเดียวกัน จึงได้จัดทำเอกสารแนวทางการพัฒนาผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้เด็กปฐมวัยฉบับนี้ขึ้นเพื่อมุ่งหวังให้ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานด้านการศึกษาปฐมวัย ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับชั้นอนุบาลศึกษา และครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาลศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย รวมถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ระดับปฐมวัย เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยอย่างมีคุณภาพ ทัวถึง และเท่าเทียมกัน

นโยบายด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย

กับผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ เด็กปฐมวัย

ดร.อัมพร พินะสา

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนดระดับการศึกษาไว้หลายระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันสูงสุดคือระดับอุดมศึกษาและระดับอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ส่วนระดับมัธยมศึกษาเป็นการเตรียมความพร้อมสร้างทางเลือกเพื่อมุ่งสู่อาชีพ ขณะที่ระดับประถมศึกษาเตรียมเครื่องมือพื้นฐานเพื่อให้ทุกคนมีความพร้อมในการที่จะแสวงหาทางเลือก สุดท้ายคือระดับปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่เตรียมความพร้อมเพื่อการเรียนรู้

เรามักเข้าใจว่าระดับอุดมศึกษาเป็นระดับการศึกษาที่มีความสำคัญสูงสุด แต่แท้ที่จริงแล้วการจัดการศึกษาที่สำคัญที่สุดคือการจัดการศึกษาปฐมวัย เนื่องจากเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่มีความเจริญเติบโตทางด้านสมอง อารมณ์ จิตใจ สังคม รวมถึงสติปัญญาที่พร้อมจะเกิดการเปลี่ยนแปลง หากได้รับการกระตุ้นถูกทาง จะมีความพร้อมไปสู่การมีอาชีพ มีงานทำที่ดีในอนาคต ซึ่งข้อมูลดังกล่าวมีงานวิจัยของหน่วยงานต่าง ๆ สนับสนุน เพราะฉะนั้นการศึกษาปฐมวัยจึงได้กำหนดเป็นพระราชบัญญัติการศึกษาปฐมวัยเป็นการเฉพาะ นอกจากนั้นยังกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญว่า การศึกษาในระดับนี้มีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของคนเพื่อการเติบโตในวันข้างหน้า เรามีหน่วยงานที่รับผิดชอบในทุกระดับตั้งแต่ ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับเขตพื้นที่ ระดับโรงเรียน แต่ที่ผมได้มาพูดคุยวันนี้ ผมเกรงว่าโควิดในสองปีที่ผ่านมา จะเป็นตัวที่สกัดโอกาสของนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนอนุบาลชั้นปีที่ 2 หรืออนุบาลชั้นปีที่ 3 ที่จะเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แต่ได้รับการเรียนรู้ในระดับอนุบาลอยู่ที่บ้าน เพราะฉะนั้นนักเรียนเหล่านี้จึงไม่มีโอกาสที่จะได้มาเรียนรู้ เพราะการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยคือการเล่น และเล่นอย่างไรให้มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคมและสติปัญญา

เมื่อเด็กไม่ได้มาเรียนที่โรงเรียน เราจะรู้ได้อย่างไรว่าเด็กของเรามีความพร้อมในด้านต่างๆ แคไหนอย่างไร ใช้อะไรเป็นเครื่องมือในการวัดและตรวจสอบ ใครจะเป็นคนวัดและตรวจสอบ ตอนนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเอง มีความวิตกกังวลและห่วงใยเรื่องนี้มากเพราะว่าเราก็เหมือนหมอที่จะรักษาคนไข้ เด็กปฐมวัยก็เหมือนคนไข้คนหนึ่งที่จะเข้ามาเรียน On-site กับเรา ถ้าเราไม่ตรวจเลือด ไม่ตรวจการเต้นของหัวใจ ไม่ตรวจปัสสาวะ หรือตรวจอุจจาระ เราคงไม่รู้ว่าเขามีอาการป่วยด้วยโรคอะไร การศึกษาก็เช่นเดียวกัน วันนี้เรามีความจำเป็นที่ต้องตรวจร่างกายของนักเรียนระดับปฐมวัยเพื่อต้องการจะทดสอบหรือประเมินว่าเด็ก มีความพร้อมในแต่ละด้านมากน้อยแค่ไหนอย่างไร แล้วเราจะตรวจด้วยเครื่องมืออะไร เราจะวิเคราะห์ได้อย่างไรว่าเด็กป่วยหรือไม่ป่วยหรือร่างกายแข็งแรงขนาดไหน จึงอยากให้ท่านทั้งหลายได้มาพูดคุย ร่วมออกแบบวางแผนร่วมกันว่าเราจะมีแผนนโยบายหรือวิธี ขั้นตอนปฏิบัติ หรือมีมาตรการ หรือเครื่องมือ และมีบุคคลที่จะนำเครื่องมือของเราไปตรวจสอบทั่วประเทศเป็นสิ่งที่อยากให้เกิดเป็นลำดับแรก

นโยบายด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย

กับผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ เด็กปฐมวัย

ลำดับที่ 2 เมื่อเราแบ่งกลุ่มเด็กปฐมวัยออกได้แล้ว ว่ากลุ่มไหนที่มีความพร้อมเราจะต่อยอดอย่างไร กลุ่มที่มีความบกพร่องเราจะซ่อมเสริมเติมได้อย่างไร นั่นคือรูปแบบเทคนิคการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์ที่เด็กไม่มีความพร้อมตรงนี้ เราจะมีวิธีการซ่อมเสริมเติมได้อย่างไร ด้วยนวัตกรรมอะไร ด้วยเครื่องมืออะไร แล้วจะมีวิธีการใช้แบบไหน ต้องการให้ได้เครื่องมือตรงนี้ในการที่จะซ่อมสร้าง และในระยะเวลาอันสั้นแบบนี้ เราครองงานวิจัยหรือสร้างนวัตกรรมใหม่ที่จะอาจจะเป็นการใช้เวลายาวนานไม่ได้ พวกเราควรจะแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันใครเจอปัญหาแบบเดียวกันแล้วมีวิธีแก้จากการลงมือปฏิบัติจริงในห้องเรียนประสบความสำเร็จและเราจะมีวิธีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือส่งต่อเครื่องมือดีๆ ให้นักเรียนได้อย่างไร นั่นก็หมายความว่าต้องมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย ส่วนรูปแบบในการพัฒนา ผมคงไม่กำหนดให้ท่านว่าวิธีการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยนั้นต้องใช้วิธีนั้นด้วยวิธีนี้ ผมคิดว่าคงไม่มีวิธีที่ดีที่สุด วิธีที่ดีที่สุดคือวิธีที่ครูนั้นถนัดและนักเรียนได้เรียนรู้ตามวิธีที่ครูออกแบบและเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ดีที่สุดในบริบทของแต่ละพื้นที่

แล้วสุดท้ายเราก็คงอยากเห็นโรงเรียนที่มุ่งเน้นและตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาปฐมวัย แต่คำว่าคุณภาพปฐมวัยไม่อยากให้ขีดเส้นตรงที่การอ่านออกเขียนได้ แต่อยากให้มุ่งไปที่เรื่องของพัฒนาการเตรียมความพร้อมทางด้านกล้ามเนื้อของด้านร่างกาย ทางด้านสติปัญญา ทางอารมณ์ จิตใจ และสังคม การอยู่ร่วมกันกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข ถ้ามีความพร้อมในทุกด้าน เข้ามาเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เราค่อยเริ่มให้เขาฝึกในการเรียนรู้ภาษาไทยที่เป็น การอ่าน การเขียน การฟัง การพูด แต่ในขณะเดียวกัน ในระดับปฐมวัยไม่ใช่ว่าไม่ให้ความสำคัญ การสื่อสารยังเป็นความจำเป็นอยู่ แต่ไม่ใช่เน้นการเขียนโดยที่ยังไม่พร้อม ความจำเป็นอันนี้ก็อยากให้สื่อสารทำความเข้าใจเป็นพื้นฐานในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนผู้ปกครองหลายท่านมีความห่วงใย วิทกกังวลว่ามาโรงเรียนทำไมไม่ได้หนังสือ ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย คุณครู ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน รวมไปถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จะต้องสื่อสารทำความเข้าใจกับผู้ปกครองของนักเรียน ให้เข้าใจตรงกันว่าเป้าหมายของการศึกษาระดับปฐมวัยคืออะไร วิธีการจัดประสบการณ์คือการเล่นของเด็กปฐมวัย ไม่ใช่การให้อยู่ในห้องสี่เหลี่ยม แล้วก็นั่งโต๊ะฝึกอ่าน ฝึกขีด ฝึกเขียน แต่เด็กต้องเล่น มีมุมต่างๆ ได้เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก ผ่านสื่อที่เป็นรูปธรรมให้มากๆ แล้วเด็กได้เรียนรู้เองโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการที่จะเรียนรู้ในทุก ๆ สิ่ง จะขอเน้นย้ำว่า **วันนี้เราจะหันกลับมาดูแลโดยเฉพาะน้อง ๆ ปฐมวัยซึ่งเขาขาดโอกาส แม้จะเรียน on - line ก็คงไม่สามารถที่จะฝึกความพร้อมของนักเรียนได้อย่างแท้จริง เรากลับมา on-site ได้แล้ว ก็อยากให้ทุกโรงเรียนได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาของปฐมวัย อย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาภาคเรียนที่ 1 ปีนี้อยากให้ เป็นภาคเรียนหรือปีการศึกษาแห่งการ ซ่อม-สร้าง เด็กปฐมวัย** สุดท้ายนี้ขอให้ทุกท่านนำไปปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรมที่ห้องเรียนในโรงเรียนของท่าน

นโยบายด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย

กับผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ เด็กปฐมวัย

ดร.วิษณุ ทรัพย์สมบัติ

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินโครงการพัฒนาหลักสูตรและส่งเสริมการศึกษาปฐมวัย เนื่องจากการศึกษาปฐมวัยถือเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ ซึ่งการจัดประสบการณ์สำหรับครูผู้สอนให้ยึดตามจุดเน้นของแผนการปฏิรูปประเทศที่มุ่งส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาการคิดวิเคราะห์เชิงระบบผ่านการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยประสบการณ์ตามมุมต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ของสมอง และการจัดสภาพแวดล้อมในและนอกห้องเรียนให้เห็นแบบอย่างของพฤติกรรมกำเนินชีวิตที่ดีงาม

อย่างไรก็ตาม ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) ที่ผ่านมามีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายให้จัดการศึกษาที่เน้นความปลอดภัยที่ไม่หยุดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอน 5 รูปแบบ ได้แก่ online, on-air, on-hand, on-demand และ on-site พบว่า เด็กปฐมวัยได้รับผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ในหลายประเด็น เช่น

ด้านร่างกาย ขาดโอกาสในการเคลื่อนไหว ออกกำลังกาย เล่นกลางแจ้ง และสัมผัสธรรมชาติ

ด้านอารมณ์ สังคม ขาดโอกาสในการเล่นร่วมกับเพื่อน ปฏิสัมพันธ์ และการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ช่วยเหลือตนเอง มีวินัยและกำกับตนเองได้น้อย ครูและเด็กเกิดความเครียดในการอยู่หน้าจอเป็นเวลานาน

ด้านสติปัญญา ขาดโอกาสในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ภาษาล่าช้า และพัฒนาการคิดไม่สมวัย

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา จึงกำหนดโครงการพัฒนาการจัดประสบการณ์เพื่อแก้ไขภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญในวันนี้ คือ การประชุมทางไกลเพื่อสื่อสารสร้างความเข้าใจเรื่องแนวทางการแก้ปัญหาผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากร ได้แก่

1. ผอ.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 183 เขต
2. ศึกษาธิการเขตปฐมวัย 183 เขต
3. ผอ.สถานศึกษาและครูผู้สอน 25,890 แห่ง
4. โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด 81 โรงเรียน
5. นักเรียนปฐมวัยที่มีภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ทุกคน

นำความรู้ความเข้าใจไปวางแผน และออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาด้วยกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จากผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้

ผมขอให้ทุกท่านได้ใช้โอกาสนี้ในการเรียนรู้ ทำความเข้าใจ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนสร้างเครือข่ายและสนับสนุนการทำงานเป็นทีม เพื่อเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำเนินโครงการฯ ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดต่อไป

มุมมองประเด็น "เด็กปฐมวัยกับผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้" ของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง

ปัจจัยที่ช่วยในการแก้ปัญหาจากผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จากมุมมองของผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัย ครูผู้สอน และ ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นกรณีศึกษา ดังนี้

“

ผลจากการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย เมื่อเด็กไม่ได้มาโรงเรียน ส่งผลให้เด็กเสียโอกาสในการเรียนรู้ พัฒนาการด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีความพร้อมต่างกัน ช่องว่างการเสียโอกาสในการเรียนรู้ยิ่งห่างกันมากขึ้น เช่น พัฒนาการด้านร่างกาย โดยเฉพาะด้านโภชนาการ แต่ละครอบครัวที่มีพื้นฐานไม่เท่ากัน ดังนั้นเมื่อเด็กไม่ได้มาโรงเรียนจะได้รับประทานอาหารตามสภาพแต่ละครอบครัว ถ้าเด็กได้มาโรงเรียน เด็กได้รับประทานอาหารจากโครงการอาหารกลางวัน ตามหลักโภชนาการ ที่โรงเรียนจัดทำให้ ส่งผลต่อพัฒนาการด้านร่างกาย ส่วนปัญหาที่พบทางด้านสังคมเมื่อเด็กอยู่ที่บ้าน พบว่าบางครอบครัวที่มีความพร้อม

เด็กจะมีโอกาสในการเรียนรู้และมีทักษะทางสังคมเหมาะสมกับวัย ในขณะที่เด็กที่มาจากครอบครัวที่ไม่พร้อม ผู้ปกครองออกไปทำงานนอกบ้าน เด็กถูกปล่อยให้อยู่ตามลำพัง เด็กพวกนี้จะเสียโอกาสในการเรียนรู้ทางด้านสังคม ส่งผลให้เด็กไม่ยอมมาโรงเรียน สำหรับด้านสติปัญญา โดยเฉพาะทักษะการใช้ภาษามีความเหลื่อมล้ำมาก เนื่องจากเด็กขาดโอกาสทางการสื่อสารระหว่างครูและเพื่อน และผลจากการประเมินพบว่ากรณีที่เด็กสูญเสียโอกาสในการเรียนรู้ส่งผลกระทบต่อภาวะถดถอยทางพัฒนาการและเรียนรู้ในทุกมิติ

”

สุรินทร์ มั่นประสงค์

ผอ.สพป.พิษณุโลก เขต 1

มุมมองประเด็น "เด็กปฐมวัยกับผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้" ของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง

“

หริณญา รุ่งแจ้ง

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สพป.ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

สภาพปัญหาผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้เด็กปฐมวัยของสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เกิดผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ทำให้นักเรียนระดับปฐมวัย ไม่สามารถไปโรงเรียนได้อย่างปกติ และโรงเรียนในเขตพื้นที่ยังเป็นโรงเรียนชายขอบจำนวนหนึ่ง จึงมีนักเรียนที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์จำนวนมาก ไม่มีความพร้อมตามสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม รวมถึงผู้ปกครองที่เป็นชาติพันธุ์มีการสื่อสารกับโรงเรียนน้อย ปัญหาผลกระทบภาวะถดถอยจึงเกิดจากปัจจัยที่หลากหลายตามบริบทเขตพื้นที่ จากการนิเทศโดยการพื้นที่ช่วงปีการศึกษา 2564 โรงเรียนสามารถเปิด on-site ได้ 3 เดือนพบว่าในช่วงที่ไม่สามารถเปิดเรียนปกติได้ โดยส่วนใหญ่คุณครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ on-hand เป็นหลัก เนื่องจากครอบครัวเด็กไม่มีอุปกรณ์รับการจัดกิจกรรมแบบ on-line ทำให้เด็กขาดการคิดแก้ปัญหาในการเล่นและการทำงานของตนเอง กิจกรรมส่วนใหญ่ มีลักษณะเป็นใบงาน เป็นแบบฝึก กิจกรรมไม่ได้ให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ และมีผู้ปกครองบางส่วนช่วยบุตรหลานทำชิ้นงาน ทำให้เด็กไม่สามารถทำงานสำเร็จได้ด้วยตนเอง ในด้านพัฒนาการทางร่างกาย จะมีปัญหาเรื่องการใช้มือ-ตา ไม่ประสานสัมพันธ์กัน บางครอบครัวไม่ได้ให้ลูกออกไปเล่นข้างนอก ทำให้พัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ไม่แข็งแรง ทรงตัวไม่ได้ รวมไปถึงในกิจกรรมที่พัฒนาภาษา

และการคิดมีน้อย ไม่มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสารกับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ครอบครัว ใช้ภาษาไม่เหมาะสมกับระดับอายุ ฟังและปฏิบัติตามคำสั่งไม่ได้ และไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงของชั้นเรียน มีความกังวล กลัว ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนและครูได้ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันไม่เหมาะสม นอนหลับพักผ่อนไม่เป็นเวลา บางวันไม่ได้พักผ่อน ติดหน้าจอบมากเกินไป ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันไม่เป็นเวลา ดูแลทำความสะอาดร่างกายและช่วยเหลือตัวเองได้น้อย รับประทานอาหารที่มีประโยชน์น้อย ซึ่งหากมาโรงเรียนครูจะซักชวนและจัดอาหารกลางวันให้ครบ 5 หมู่ และยังได้รับอาหารเสริมนม ซึ่งแต่ละครอบครัวมีสภาพที่แตกต่างกัน

ฉะนั้นเด็กที่มีภาวะถดถอยจะเป็นรายบุคคล ปัญหาแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน ผลกระทบอีกข้อหนึ่งคือไม่ได้รับการส่งเสริมให้ช่วยเหลือตนเอง พ่อแม่จะช่วยติดกระดุมให้ ช่วยแต่งตัว ช่วยเก็บของเล่นของใช้เข้าที่เวลามาโรงเรียนจะปฏิบัติกิจวัตรประจำวันหรือแก้ปัญหาด้วยตนเองไม่ได้ ปัญหาสำคัญอีกประการคือปีการศึกษา 2563 - 2564 มีครูที่มารับงานสอนระดับปฐมวัยใหม่มีทั้งที่จบเอกการศึกษาปฐมวัยและจบไม่ตรงเอก จากการที่จัดกิจกรรมแบบ on-hand เป็นหลักจึงขาดการเข้าใจในหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย จัดการชั้นเรียนไม่ได้ การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนยังไม่เหมาะสม ไม่เข้าใจหรือเข้าใจผิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมแบบ small bubble และจะจัดกิจกรรมให้เด็กอย่างไรจึงปลอดภัย ครูจึงมักจัดกิจกรรมมอบงานเดี่ยวเป็นหลัก ซึ่งส่งผลต่อภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ทั้งในระหว่างที่อยู่บ้าน และในช่วงการเปิดเรียน on-site ในช่วงเวลาปลายปี

”

มุมมองประเด็น "เด็กปฐมวัยกับผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้" ของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง

มุมมองของผู้บริหารสถานศึกษา

ปีการศึกษา 2565 มีการเตรียมความพร้อมเด็กก่อนเปิดภาคเรียน 1 สัปดาห์ เพื่อให้เด็กมีความมั่นใจและรู้สึกอบอุ่นในการเข้ามาสู่ชั้นเรียน แต่ยังคงพบว่าเด็กไม่มีความพร้อมและเกิดภาวะถดถอยทางพัฒนาการทั้ง 4 เช่น เด็กไม่สามารถช่วยเหลือตนเอง ปรับตัวเล่นกับเพื่อนไม่ได้ โรงเรียนได้ทำการวางแผน เพื่อประเมินสถานการณ์ในการมาเรียนของเด็กโดยการปรับแผนการจัดกิจกรรมประสบการณ์ให้กับเด็กอนุบาลในช่วงแรกและยืดหยุ่นในเรื่องของเวลา โดยให้เวลาในการปรับตัวของเด็กมากขึ้นกว่าทุกปีและมีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองเรื่องการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

มุมมองของครูผู้สอน

ในปีการศึกษา 2565 ครูมีการเตรียมความพร้อมเปิดเรียนแบบ On-site ในเรื่องต่างๆ เช่นการจัดสภาพแวดล้อม จัดสื่ออุปกรณ์ เตรียมการจัดประสบการณ์ รวมทั้งมีการสังเกตพฤติกรรมและพัฒนาการเด็กปฐมวัย ทำให้พบว่า เด็กในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 และปีที่ 3 มีพัฒนาการไม่เป็นไปตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งบ่งชี้ถึงภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ ทั้งพัฒนาการด้านร่างกาย เช่น กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ในเรื่องของการทำงานที่ได้รับมอบหมาย พัฒนาการด้านสังคม เช่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น การอดทนรอคอย มารยาท และพัฒนาการด้านสติปัญญา โดยเฉพาะทางด้านภาษา ความสามารถในการคิด ดังนั้นครูจึงมีแนวทางที่ช่วยพัฒนาเด็กโดยการ 1) ประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงปัญหาและหาแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาเด็กร่วมกันระหว่างบ้านกับโรงเรียน 2) จัดประสบการณ์ และกิจกรรมการเรียนรู้ให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงกับสื่อที่หลากหลาย 3) ใช้สื่อที่น่าสนใจในการจัดประสบการณ์ เช่น นิทาน, เกมการศึกษา, เพลง เพื่อทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้

มุมมองของผู้ปกครอง

ดีใจที่โรงเรียนสามารถเปิดทำการเรียนการสอนได้ในปีการศึกษานี้ เพราะจากที่ผ่านมาเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้แก่เด็กอยู่ที่บ้าน ทำให้เด็กไม่มีความพร้อมในหลาย ๆ เรื่อง จึงอยากให้ทางโรงเรียนช่วยพัฒนา โดยเฉพาะพัฒนาการที่ขาดหายไปเช่น สาระที่เด็กควรเรียนรู้ที่หลากหลาย ทักษะการเข้าสังคม การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ความเป็นระเบียบวินัยการเลือกรับประทานอาหาร และมีความคาดหวังว่าการที่เด็กได้ไปโรงเรียนจะทำให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้น

การเตรียมความพร้อมและการแก้ปัญหา "ผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย"

กรณีศึกษา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ก่อนเปิดภาคเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 พร้อมด้วยทีมงาน ได้จัดทำโครงการ “ผอ.เขต พบเพื่อนครู 100%” แบบ on-site โดยพบครั้งละ 1 เครือข่าย หรือ 1 กลุ่ม เพื่อสื่อสารให้ทราบว่าจะนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ของ สพฐ. ของเขตพื้นที่เป็นอย่างไร พร้อมทั้งกำหนดให้แต่ละหน่วยงานสร้างความเข้าใจเรื่องภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของนักเรียนทุกระดับ โดยมีนโยบาย “3 x-ray” สำคัญในเรื่องการบริหารของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ประกอบด้วย

1) x-ray school 2) x-ray teacher 3) x-ray student

ทั้งนี้การ x-ray student ต้องมีความสอดคล้องกับพัฒนาการ คือ x-ray นักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษา สำหรับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ อันดับแรกคือ ความรู้ อันดับที่ 2 ด้านพฤติกรรม และอันดับที่ 3. ความเครียดทางสังคม ทั้งนี้ให้ทุกโรงเรียน ทำ PLC โดยกำหนดพัฒนาการด้านต่าง ๆ เป็น สี โดยกำหนดพัฒนาการเป็นสี ดังนี้

สีเขียว หมายถึง ระดับพัฒนาการปกติ

สีเหลือง หมายถึง ระดับพัฒนาการบกพร่องเล็กน้อย

สีแดง หมายถึง ระดับพัฒนาการบกพร่องมาก

ทั้งนี้เด็กแต่ละคนจะมีสีกำกับ ซึ่งเป็นความลับ รู้เฉพาะผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองเท่านั้น ในระยะเวลา 2 สัปดาห์ – 1 เดือน จะมีการนิเทศเพื่อขอดูพัฒนาการเด็กกว่าในระดับสีใด และครูใช้วิธีการหรือนวัตกรรมใด ในการแก้หรือปรับเปลี่ยน สี ดังกล่าว

เมื่อพบภาวะถดถอยทางพัฒนาการของเด็ก จะมีนโยบายมอบให้ผู้ปฏิบัติในเขตพื้นที่ปรับแผนปฏิบัติการ โดยทำความเข้าใจทั้งฝ่ายแผนและศึกษานิเทศก์ หากพบภาวะถดถอยการเรียนรู้ของผู้เรียนเข้ามา ให้ดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนภาวะถดถอยทางการเรียนรู้เป็นหลัก ทั้งระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมต้น เพื่อช่วยกันแก้ไขภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของนักเรียนทุกระดับ

การเตรียมความพร้อมและการแก้ปัญหา "ผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย"

กรณีศึกษา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

การเตรียมความพร้อมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ดำเนินการในช่วงต้นเดือนพฤษภาคม 2565 คือ ดำเนินการประชุมสร้างความเข้าใจ เตรียมความพร้อมเปิดภาคเรียนที่ 1/2565 โดยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของนักเรียนทุกระดับ โดยจัดประชุมให้กับผู้บริหารโรงเรียนและครูทุกคนในเขตพื้นที่แบบ on-site ในเรื่องการปรับพื้นฐานระดับประถมศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัดตามหลักสูตรการแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ระดับปฐมวัยนั้น ต้องปรับพื้นฐานทางพัฒนาการ พัฒนาให้สมดุลทุกด้าน โดยการวางแผนร่วมกันในโรงเรียน ครูต้องมีความเข้าใจ สังเกตเด็กเป็นรายบุคคล จากการที่ได้ลงพื้นที่เพื่อเฝ้าติดตามความพร้อมในการเปิดภาคเรียน มีกรณีที่น่าสนใจหลายกรณี เช่น ผู้อำนวยการโรงเรียนหนึ่ง เล่าว่า “เด็กอนุบาล 2 ขึ้นอนุบาล 3 ซึ่งตอนอยู่อนุบาล 2 ไม่มาโรงเรียนเลยทั้งปี พอขึ้น อนุบาล 3 ร้องให้ทุกวัน ทั้ง ๆ ที่เด็ก อนุบาล 1 ที่เพิ่งเข้ามาเรียนใหม่ๆยังเลิกร้องให้แล้ว” ผู้อำนวยการโรงเรียนเล่าเสริมอีกว่า “แต่แปลก พอคุณครูจัดกิจกรรม เช่น เล่นงาน เคลื่อนไหว ศิลปะ เด็กจะเงียบและร่วมทำกิจกรรม” นั้นแสดงให้เห็นว่าคุณครูจัดกิจกรรมน่าสนใจ ให้เด็กได้ลงมือทำกิจกรรม มีความสนุกสนาน ก็สร้างความคุ้นเคย มีแรงจูงใจในการเรียนรู้ สามารถแก้ปัญหาในเรื่องการปรับตัวที่โรงเรียนได้

ทั้งนี้คุณครูหลายท่านสะท้อนว่า การแก้ไขปัญหาภาวะถดถอย ต้องแก้เป็นรายบุคคล และให้ความเห็นว่าภาวะถดถอยของพัฒนาการทางสังคมสามารถใช้นิทานในการแก้พฤติกรรมเด็กได้ดีมาก การแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ในโรงเรียนต้องทำความเข้าใจระหว่าง ผู้บริหาร คุณครู ร่วมคิด ร่วมทำ และที่สำคัญต้องให้ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วม คุณครูบางคนขอคำแนะนำวิธีการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง การจัดกิจกรรมแบบให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม ในฐานะศึกษานิเทศก์จึงแนะนำครูไปว่า อาจจะต้องพูดคุยกับผู้ปกครองเป็นรายบุคคล ในช่วงแรก หรือให้ความรู้ผู้ปกครองแบบกลุ่มเล็ก ๆ ก่อน ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การมีเด็กชาติพันธุ์เรียนร่วมในชั้นเรียนทำให้มีปัญหการใช้ภาษาสื่อสารในระดับเขตพื้นที่จึงมองปัญหาที่เป็นปัญหาร่วมคือการพัฒนาภาษาอย่างที่ถูกต้องตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ใช้แนวความคิดภาษารวมชาติ การเล่นอย่างมีความหมาย จะเป็นงานพัฒนาอันดับต่อไปของเขตพื้นที่ โดยจัดทำโครงการพัฒนาเน้นการทำความเข้าใจกับคุณครูและผู้บริหาร และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เพราะหลายๆท่านอาจจะยังไม่เข้าใจหลักการพัฒนาภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย

การเตรียมความพร้อมและการแก้ปัญหา "ผลกระทบภาวะกดดันทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย"

กรณีศึกษา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ส่วนบทบาทการนิเทศช่วยเหลือครูปฐมวัย เน้นเรื่องการสร้างพลังบวก ในปัจจุบันครูผู้สอนมีความกลัวและกังวลในเรื่องสุขภาพ ความยากลำบากในการจัดการศึกษา การใช้ชีวิตที่ผ่านมา เราจึงต้องรับฟังอย่างตั้งใจ ทำความเข้าใจปัญหา เพื่อจะได้ร่วมหาวิธีคิด/แนะนำแก้ไข ติดตามสะท้อนผล ให้ครูได้มีโอกาสเสนอปัญหา และศึกษานิเทศก์ก็ให้คำปรึกษาแนะนำ ศึกษานิเทศก์ **ต้องมีบทบาทเป็นเพื่อนที่ปรึกษา** การพัฒนาครู อาจใช้ทั้งแลกเปลี่ยนกันผ่านระบบออนไลน์และการลงนิเทศทางตรงในพื้นที่ซึ่งได้เห็นสภาพจริงการปฏิบัติงานของครู ให้คำแนะนำในการสังเกตและคัดกรองเด็ก การแก้ปัญหาเบื้องต้น ทั้งนี้ก็เกิดการแลกเปลี่ยนเพราะคุณครูบางท่านมีแนวคิดในการจัดประสบการณ์ที่ดี จัดกิจกรรมที่เป็น active learning ทำให้เด็ก ๆ สนุก กระตือรือร้น เป็นตัวอย่างให้เพื่อนครูได้ บทบาทสำคัญอีกประการหนึ่งของศึกษานิเทศก์คือ **ต้องสร้างความกระจ่าง** ศึกษาเพิ่มเติมหาวิธีมาช่วยแก้ไขปัญหาของครู **มีความเข้าใจ เข้าถึงครู และร่วมกันพัฒนาเด็กปฐมวัย** จะทำให้ทำงานประสบความสำเร็จได้ในระดับเขตพื้นที่

การเตรียมความพร้อมและการแก้ปัญหา "ผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและ การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย"

กรณีศึกษา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชภัฏ เขต 2

ริติมา เรืองสกุล

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สพ.บ.ราชภัฏ เขต 2

ในปีการศึกษา 2564 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) ซึ่งเป็นผลกระทบที่ทำให้โรงเรียน

ทุกโรงเรียนไม่สามารถเปิดเรียนแบบ on-site ได้ ในช่วงเวลาดังกล่าวครูระดับปฐมวัยทุกโรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ซึ่งเป็นความยากลำบากของครูปฐมวัยซึ่งมากกว่าครูระดับชั้นอื่นคือ ความรู้และความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยี ต่างๆ เพื่อสำหรับการจัดประสบการณ์แบบออนไลน์ให้กับเด็ก ดังนั้น บทบาทของศึกษานิเทศก์จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้คำปรึกษาพูดคุยกับครูผ่านระบบออนไลน์ในทุก ๆ 1 เดือน ผ่านไลน์กลุ่ม ครูปฐมวัย ทั้งนี้เขตพื้นที่ได้conference เพื่อชี้แจงการจัดประสบการณ์แบบออนไลน์สำหรับปฐมวัยว่าควรดำเนินการอย่างไร ควรใช้สื่อลักษณะหรือรูปแบบใด และให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมการจัดประสบการณ์อย่างไรเมื่อลูกเรียนออนไลน์ที่บ้าน

ในการลงนิเทศก์ช่วงเวลานั้นศึกษานิเทศก์ก็เปรียบเสมือนเพื่อนคู่คิดกับครูทำให้ครูรู้สึกอุ่นใจมีเพื่อนคู่คิด เสมือนเป็นที่ เป็นเพื่อน เป็นน้อง ที่คอยให้การสนับสนุนให้คำปรึกษา นอกจากนั้นทางศึกษานิเทศก์ได้ลงไปเยี่ยมครูที่โรงเรียนเพื่อรับฟังปัญหาว่าครูมีปัญหาอะไรและพร้อมให้ ความช่วยเหลือ ถึงแม้เป็นการเปิดเรียนแบบออนไลน์ก็ตามครูยังมาทำกิจกรรม เตรียมสื่อ ให้กับนักเรียนที่โรงเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองนำกลับไปจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน

สำหรับปีการศึกษา 2565 โรงเรียนในสังกัด ได้เปิดสอนแบบ on-site ดังนั้นทางศึกษานิเทศก์จึงมีรูปแบบการนิเทศแบบใกล้ชิดคือ ลงไปเยี่ยมผู้บริหาร ครูและนักเรียนทุกโรงเรียนในสังกัดและพบประเด็นปัญหาจากการลงนิเทศ ดังนี้ 1) การมาเรียนของเด็กยังไม่ครบ 100 2) เด็กร้องไห้เพราะติดแม่ทำให้เด็กไม่ยอมมาโรงเรียน 3) เด็กต่อต้านไม่ยอมทานนม ทานข้าว ร้องให้ทั้งวันจนอาเจียน เพราะเด็กมีความรู้สึกกลัวถ้าแสดงพฤติกรรมเหล่านี้ พ่อ แม่จะมารับกลับบ้าน และจากปัญหาที่พบ ทางคณะนิเทศได้สอบถามพูดคุยกับครู ถึงวิธีการแก้ไขพบว่าวิธีการแก้ไขของครูคือการใช้สื่อ อุปกรณ์ ที่มีความน่าสนใจ เช่น นิทาน เกมการศึกษา ไม้บล็อก การเล่นกลางแจ้งลงสนามเด็กเล่น

และจากการลงนิเทศพบว่าเด็กปฐมวัยมี ภาวะที่บ่งบอกถึงพัฒนาการถดถอยทั้ง 4 ด้าน ด้านร่างกายพบว่า กล้ามเนื้อมัดเล็กการหยิบจับ สิ่งของไม่มั่นคง กล้ามเนื้อมัดใหญ่ไม่แข็งแรง เพราะเด็กไม่ได้ออกไปวิ่งเล่นกับเพื่อนนอกบ้าน ด้านอารมณ์ จิตใจ พบว่าเด็กส่วนใหญ่ ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ เพราะอยู่กับโทรทัศน์มากเกินไป ฟังและปฏิบัติตาม คำสั่งได้น้อยลง พัฒนาการด้านสังคมพบว่าเด็กไม่ เล่นกับเพื่อน เด็กมักเล่นคนเดียว ไม่รู้จักการ แบ่งปัน และการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของเด็ก ในเรื่องการเข้าห้องน้ำ การช่วยเหลือตนเองทำได้น้อยลง และพบว่าครูมีวิธีแก้ปัญหาสิ่งต่างๆเหล่านี้ คือการเล่นนิทาน

การเตรียมความพร้อมและการแก้ปัญหา "ผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย"

กรณีศึกษา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

ปญญา ดำรงค์ชีพ

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
awp.พะเยา เขต 2

ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) ทำให้ ในปีการศึกษา 2564 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 จำนวน 114 โรงเรียน มีโรงเรียนที่สามารถเปิดเรียนในรูปแบบ On-Site ได้ จำนวน 53 โรงเรียน นอกนั้นใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนรูปแบบอื่น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงได้สนับสนุน ส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนโดยตรวจเยี่ยมการเตรียมการเปิดภาคเรียน สนับสนุนสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน จัดอบรมพัฒนาให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่อง Active Learning และการวัดประเมินผล แจ้งแนวปฏิบัติของสถานศึกษาในสถานการณ์ของโรคโควิดเพื่อให้สถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนนิเทศติดตามโดยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ มอบหมายให้ศึกษานิเทศก์นิเทศการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาทั้งรูปแบบ นิเทศ On-line และ On-Site

ผลจากการนิเทศโรงเรียนที่ไม่สามารถเปิดสอน On-Site ได้ปรับเปลี่ยนเป็นใช้รูปแบบการสอนแบบ On-Hand จัดส่งใบงาน แบบฝึกหัดให้นักเรียนทำที่บ้าน ครูแจ้งข่าวสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ทั้งกลุ่มไลน์ และโทรศัพท์ และการเยี่ยมนักเรียนที่บ้าน ซึ่งพบว่า นักเรียนเรียนรู้ได้ไม่เท่ากัน บางคนไม่สามารถเรียนรู้ได้

เนื่องจากไม่เข้าใจบทเรียน ประกอบกับผู้ปกครองส่วนหนึ่งไม่สามารถสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนได้ โดยในระดับปฐมวัย พบว่า ครูใช้เวลาระยะหนึ่งในการทบทวน เตรียมความพร้อม และปรับพฤติกรรมเด็ก ผลจากการสังเกตชั้นเรียนปฐมวัย พบว่า ไม่สามารถออกแบบจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลาย การจัดกิจกรรมกลุ่มและจัดกิจกรรมที่มุ่งให้เด็กลงมือปฏิบัติ และมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย ทำให้ส่งผลกระทบต่อภาพรวมของค่าเฉลี่ยของผลการประเมินพัฒนาการของนักเรียนปฐมวัยในปีการศึกษา 2564 ที่ลดลงกว่าปีการศึกษา 2563

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงกำหนดนโยบายและใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์ผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนปฐมวัยในการวางแผนกำหนดแนวทางสำหรับการพัฒนาในปีการศึกษาต่อไป โดยตั้งเป้าหมายของการพัฒนาและฟื้นฟูเด็กปฐมวัย โดยส่งเสริมให้ครูสังเกต วิเคราะห์ เพื่อศึกษาทำความเข้าใจเด็กรายบุคคล ค้นพบประเด็นที่จะต้องพัฒนาเด็กแต่ละคน โดยร่วมมือกับผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยสนับสนุนและฟื้นฟูให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการเตรียมความพร้อมและแก้ปัญหา "ผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย"

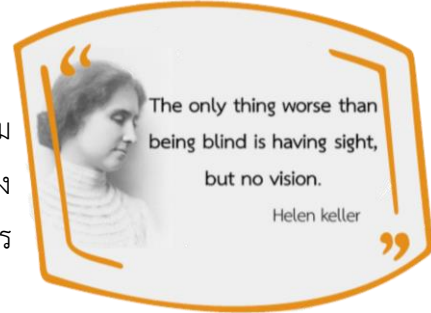

ดร.วรนาก รักสกุลไทย

ผู้อำนวยการโรงเรียนเกษมพิทยา
(แผนกอนุบาล)

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด-19 เมื่อนักเรียนได้รับผลกระทบจากการไม่ได้ไปโรงเรียนตามปกติ และได้รับการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบอื่น ๆ แทน ทำให้เกิดภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ ในฐานะผู้บริหารเองได้ติดตามวิถีชีวิตของเด็กในช่วงหลังเกิดสถานการณ์ดังกล่าว พบว่า เด็กมีพัฒนาการถดถอยโดยเฉพาะด้านสังคม อารมณ์ ได้แก่ ภาวะความเครียด ภาวะซึมเศร้า และขาดแรงจูงใจ การสังเกตภาวะ

ความเครียดและภาวะซึมเศร้าของเด็กปฐมวัยนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ต้องดูพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของลูก เช่น ไม่รับประทาน ไม่นอน ไม่พูด ไม่เล่น ซึมเศร้า และบางครั้งบกร้าวเมะชิญกับการติดเชื้อโควิด-19 เด็กบางคนต้องอยู่ในศูนย์กักกัน ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ และเน้นย้ำกับการหาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กของตนเองด้วย

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อภาวะถดถอย

ทักษะการกำกับตนเอง
ในการเรียนรู้ของเด็ก

ทักษะการจัดการเรียนรู้
ของครู

การมีส่วนร่วมของพ่อแม่
ในฐานะหุ้นส่วนของการเรียนรู้

แนวทางการลดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้

- 1 สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ และเสริมสร้างการเรียนรู้แบบนำตนเองให้แก่ผู้เรียน
- 2 พัฒนาเทคนิคการจัดการเรียนรู้ของครู
- 3 ส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่มีความหมาย และเชื่อมโยงประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน
- 4 เตรียมความพร้อมอุปกรณ์ สื่อ และเทคโนโลยีและพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อให้แก่ผู้เรียน
- 5 ปรับเนื้อหาการเรียน และลดภาระงานที่มอบหมายแก่ผู้เรียน
- 6 ส่งเสริมกิจกรรมและส่งเสริมสุขภาวะที่ดีให้แก่ผู้เรียน
- 7 ส่งเสริมการมีส่วนร่วม สื่อสาร และทำความเข้าใจในการเรียนรู้แก่ผู้ปกครอง
- 8 จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต

โรงเรียนมีการบริหารจัดการ ภายใต้แนวคิดที่เชื่อว่าเด็กต้องได้รับการพัฒนาแบบสมดุล รอบด้าน องค์กรวม จึงมีการกำหนดบทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนี้

1

การจัดประสบการณ์ 5 On

จากรูปแบบการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กในช่วงสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) ที่ โรงเรียนใช้ ประกอบด้วย On-air, Online, On-demand, On-hand และ On-site

โรงเรียนจะจัด ประสบการณ์ ในรูปแบบใด

2

การจัดกิจกรรมแบบผสมผสาน (Hybrid)

รูปแบบการจัดประสบการณ์ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 เป็นแบบ On-site แต่อาจมีความจำเป็น ที่ต้องจัดแบบผสมผสาน และหากมีความจำเป็นที่เด็กต้องเรียน Online ควรดูว่าเด็กอยู่กับหน้าจอ อย่างเดียวหรือไม่ เด็กต้องมีการเคลื่อนไหว มีการลงมือกระทำ ซึ่งการเรียนออนไลน์มีทั้งข้อดีและข้อจำกัด บทเรียนออนไลน์ควรกำหนดเวลาประมาณ 5 - 10 นาที หากเตรียมสื่อให้เด็ก ๆ ได้ จะยิ่งเป็นการดี การจัดกิจกรรมให้แก่เด็กปฐมวัยไม่ควรเน้นด้านเนื้อหา แต่มุ่งส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคม อารมณ์ของเด็ก

ตัวอย่างกิจกรรมของโรงเรียนเกษมพิทยา แผนกอนุบาล ที่จัดให้แก่เด็กปฐมวัย เพื่อช่วยเหลือฟื้นฟูภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้

ส่งเสริมให้เด็กได้ใช้มือ

จัดการเรียนรู้เชิงรุก เช่น กิจกรรมที่ให้เด็กกำหนดเส้นที่ตนเอง ต้องการ โดยการวาดและตัดเพื่อเป็นการฝึกกล้ามเนื้อเล็ก อาจเป็นเส้นโค้งหรือเส้นหยัก สังเกตความสามารถหรือ พัฒนาการการใช้กรรไกรของเด็ก เพราะภาวะถดถอยทาง พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย คือ เด็กไม่สามารถ ทำได้ตามสิ่งที่เด็กควรจะเป็นหรือควรจะทำได้ตามช่วงอายุนั้น

ดูแลด้านจิตใจ

ภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ในกรณีที่เด็กไม่รัก ตัวเองเกิดขึ้น อันเนื่องมาจากการได้ยินผู้ใหญ่พูดด้วยความ พลังเปลอ ต่ำหนิเด็ก ดังนั้น จึงต้องทำการฟูมฟักด้านจิตใจ ให้แก่เด็กด้วย

ส่งเสริมการพัฒนาภาษา

การพัฒนาภาษาผ่านนิทาน ซึ่งครูอนุบาลที่ติดต้องอ่านหนังสือ นิทานให้เด็ก ๆ ฟังอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เป็นการอ่าน ไม่ใช่ การเล่า เสริมสร้างความคิดโดยใช้แผนผังกราฟฟิกต่าง ๆ การเรียงลำดับเหตุการณ์ และควรนำกิจกรรมเหล่านี้กลับไปทำ ที่บ้านด้วย โดยมีคู่มือให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง เพื่อฝึกความคิดของ เด็ก เพราะการจัดระบบความคิดคือพื้นฐานเบื้องต้นให้เด็ก มีความคิดเป็นเหตุเป็นผล จัดลำดับความสำคัญได้

จัดกิจกรรมบูรณาการ

หัวใจของการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยคือการเรียนรู้ผ่านการเล่น ครูสามารถจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ให้เด็กปฐมวัยได้ ออกแบบการจัดประสบการณ์ให้ดี ทั้งนี้ Workbook และ Worksheet ไม่ใช่กิจกรรมที่เหมาะสม สำหรับเด็กปฐมวัย ในเรื่องนี้จึงต้องทำความเข้าใจกับพ่อแม่ ผู้ปกครองด้วย

รูปแบบการเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนที่ 2/2564 ของโรงเรียนเกษมพิทยา แผนกอนุบาล

6

พฤศจิกายน 2564

อา	จ	อ	พ	พฤ	ศ	ส
	1 ★	2 ★	3 ★	4 ★ _{อ.3}	5 ★ _{อ.3}	6
7	8 ★	9 ★	10 ★	11 ★ _{อ.2} ★ _{อ.3}	12 ★ _{อ.2} ★ _{อ.3}	13
14	15 ★	16 ★	17 ★	18 ★	19 ★	20
21	22 ★	23 ★	24 ★	25 ★	26 ★	27
28	29 ★	30 ★				

★ online ★ onsite

- * สัปดาห์แรก วันที่ 1 - 12 พฤศจิกายน 2564
: เรียนแบบออนไลน์ 3 วัน (วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ)
- * วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ (วันที่ 4 - 5 พ.ย.)
: ระดับอนุบาล 3 มาเรียน Onsite
- * วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ (วันที่ 11 - 12 พ.ย.)
: ระดับอนุบาล 3 และอนุบาล 2 มาเรียน Onsite
- * วันที่ 15 พฤศจิกายน เป็นต้นไป **ทุกระดับชั้น**มาเรียน Onsite

จากการวางแผนรับมือก่อนกลับมาเรียนภาคเรียนที่ 2/2564 ข้างต้น โรงเรียนเกษมพิทยาได้นำมาทบทวนเพื่อเตรียมความพร้อมการเปิดภาคเรียนที่ 1/2565 ซึ่งเดิมเมื่อภาคเรียนที่ 2/2564 มีการวางแผนเริ่มเข้าเรียนแบบ Onsite เป็นบางวันในช่วงสัปดาห์ที่ 1 - 2 และจัดการเรียนแบบ On site แบบ 100 เปอร์เซนต์ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 3 เป็นต้นไป

การจัดทำแผนการเชื่อมต่อพัฒนาการการเรียนรู้รายบุคคลใน 4 สัปดาห์แรก

ผู้บริหารให้นโยบายแก่ครูผู้สอนในการทำแผนการเชื่อมต่อพัฒนาการของเด็กใน 4 สัปดาห์แรก โดยจัดทำตัวอย่างให้ครูได้ศึกษาก่อน นำสภาพที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และข้อมูลของเด็กที่ครูทราบอยู่แล้วมาเป็นข้อมูลประกอบการทำแผน แต่หากเป็นเด็กกลุ่มใหม่ที่เพิ่งเข้ามาเรียนครูยังไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก จะใช้วิธีสัมภาษณ์พ่อแม่ ผู้ปกครองทางโทรศัพท์ว่าเด็กทำอะไรได้หรือไม่ได้อย่างไร เช่น กรณีการบันทึกข้อมูลน้ำหนัก ส่วนสูง จะขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองนำเด็กมาชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงที่โรงเรียน เพื่อให้ครูได้สำรวจเบื้องต้นถึงพัฒนาการเด็กเท่าที่ครูได้อยู่กับเด็กในช่วงเวลานั้น โดยโรงเรียนได้ดำเนินการในการเชื่อมต่อพัฒนาการการเรียนรู้รายบุคคลใน 4 สัปดาห์แรก ของภาคเรียนที่ 2/2564 แบ่งเป็นด้านร่างกาย (กล้ามเนื้อใหญ่-เล็ก สุขภาวะ น้ำหนัก ส่วนสูง ด้านอารมณ์-จิตใจ และด้านสังคม และด้านสติปัญญา (ภาษา/คณิตศาสตร์/วิทยาศาสตร์ และการรู้คิด)

ตัวอย่าง

การเชื่อมต่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างบูรณาการ 4 สัปดาห์แรกของภาคเรียนที่ 2/2564

ชื่อ - สกุล ชั้นอนุบาล.....

สัปดาห์ที่ / พัฒนาการ	ด้านร่างกาย (กล้ามเนื้อใหญ่ - เล็ก สุขภาวะ น้ำหนักส่วนสูง)	ด้านอารมณ์ - จิตใจ และด้านสังคม	ด้านสติปัญญา (ภาษา / คณิตศาสตร์ / วิทยาศาสตร์ และการรู้จัก)
สัปดาห์ที่ 1 (วันที่ 1 - 5 พ.ย. 64)	- เช็กน้ำหนักส่วนสูงในกราฟ - ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร และหลังใช้ห้องน้ำห้องส้วม	- กล้าพูด กล้าแสดงออก	- คัดแยกสิ่งต่างๆตามลักษณะหรือหน้าที่ใช้งาน - เรียงลำดับเหตุการณ์ได้อย่างน้อย 3 ลำดับ
สัปดาห์ที่ 2 (วันที่ 8 - 12 พ.ย. 64)	- ร้อยวัสดุที่มีรูขนาด เส้นผ่าศูนย์กลาง 1 ซม. ได้	- แสดงความพอใจในผลงานของตนเอง	- แก้ปัญหาโดยลองผิดลองถูก - เรียงลำดับสิ่งของได้อย่างน้อย 3 ลำดับ
สัปดาห์ที่ 3 (วันที่ 15 - 19 พ.ย. 64)	- เขียนรูปวงกลมตามแบบได้	- แบ่งปันผู้อื่นเมื่อมีผู้ขี้แฉะ	- ใช้ประโยคคำถามว่า ใคร อะไร ในการค้นหาคำตอบ
สัปดาห์ที่ 4 (วันที่ 22 - 26 พ.ย. 64)	- วาดแล้วหยุดได้	- ทิ้งขยะได้ถูกที่ - หยุดยืน เมื่อได้ยินเพลงชาติไทย และเพลงสรรเสริญพระบารมี	- คาดเดาหรือคาดคะเนสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้น

ตัวอย่างการดำเนินงานใน 4 สัปดาห์ ครูจะทำการประเมินเด็กและเตรียมความพร้อมให้เด็ก ดังนี้

ด้านร่างกาย

- ชั่งน้ำหนักวัดส่วนสูงบันทึกลงในกราฟ
- ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร และหลังใช้ห้องน้ำห้องส้วม โดยการพูดคุยสอบถามกับพ่อแม่ ผู้ปกครองว่าเด็กได้ทำหรือไม่ ซึ่งผู้ปกครองบางท่านให้ข้อมูลได้ แต่บางท่านให้ข้อมูลไม่ได้ เนื่องจากไปทำงานนอกบ้าน
- ร้อยลูกปัดขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 1 เซนติเมตรได้
- เขียนรูปวงกลมตามแบบได้ แล้วจึงส่งเสริมให้เขียนรูปสี่เหลี่ยม และสามเหลี่ยม ตามลำดับ
- วาดและหยุดได้ทันที เป็นการทรงตัว และควบคุมกล้ามเนื้อใหญ่

ด้านอารมณ์-จิตใจ และ ด้านสังคม

- กล้าพูด กล้าแสดงออก
- แสดงความพอใจในผลงานของตนเอง
- ทั้งนี้ ครูควรพิจารณาผลงานของเด็กด้วยว่าทำเองหรือไม่
- แบ่งปันผู้อื่นเมื่อมีผู้ขี้แฉะ
- ทิ้งขยะได้ถูกที่ เพราะพฤติกรรมเหล่านี้อาจไม่เกิดขึ้นที่บ้าน เนื่องจากที่บ้านไม่ได้มีการคัดแยกขยะเหมือนที่โรงเรียนครูต้องให้ความสำคัญมาก ควรสังเกตว่าเด็กกล้าพูดกล้าแสดงออกหรือไม่ พยายามในผลงานของตนเองหรือไม่

ด้านสติปัญญา

- คัดแยกสิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะหรือหน้าที่ใช้งาน
- เรียงลำดับเหตุการณ์ได้อย่างน้อย 3 ลำดับ
- แก้ปัญหาโดยลองผิดลองถูก
- เรียงลำดับสิ่งของได้อย่างน้อย 3 ลำดับ
- คาดเดาหรือคาดคะเนสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้น

ครูส่งผลการประเมินผู้ปกครองอ่าน แล้วนำเข้าสู่การประชุมร่วมกัน

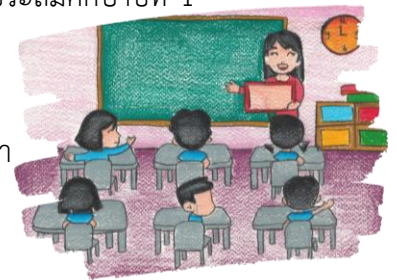
เด็กเก่า
ดูพอดโฟลีโอตั้งแต่ระดับเนอสเซอรี่

เด็กใหม่
ประเมินโดยสังเกตพฤติกรรม

ผลการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ดีที่ทำให้ครูมีการพัฒนางานวิชาการ คือ การทำวิจัยในชั้นเรียน จากแผนการเรียนรู้รายบุคคลที่โรงเรียนทำกับครอบครัว นำมาสรุปร่วมกันถึงปัญหาของเด็กชั้นอนุบาลในแต่ละระดับชั้น เพราะปัญหาในแต่ละระดับชั้นมีความแตกต่างกัน เช่น เด็กระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 จะมีปัญหาการช่วยเหลือตนเองในการแต่งตัว การกลัดแคะกระดุม ครูต้องส่งเสริมให้เด็กสามารถทำได้ 100 เปอร์เซ็นต์ เมื่อกลับเข้ามาเรียน Onsite สำหรับเด็กระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ควรเสริมกิจกรรมเพื่อให้เด็กรู้ค่าจำนวน และเด็กระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนตระหนักดีว่าสูญเสียโอกาสที่จะส่งเสริมการใช้กล้ำมเนื้อเล็กให้แก่เด็ก ซึ่งมีผลต่อการเชื่อมต่อกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คือเรื่องเส้นต่าง ๆ โดยในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยแล้ว โรงเรียนมีความเชื่อว่า หากเด็กได้วาดรูปอิสระ จะส่งผลให้เด็กสามารถเขียนเส้น 13 เส้นได้ ซึ่งครูระดับชั้นประถมศึกษาก็ได้ขอให้ครูระดับชั้นอนุบาล สอนเด็กเรื่องการเขียนตัวอักษรบ้าง ในเรื่องนี้เราจะเริ่มจากการให้เด็กเขียนชื่อที่มีความหมาย คือ เริ่มจากชื่อและนามสกุลของเด็ก

การทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนเกษมพิทยา แผนกอนุบาล จะให้ครูจับคู่กัน โดยจัดทำโครงงานวิจัย กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดตัวแปรต้น ตัวแปรตาม แล้วนำเสนอโครงร่างในที่ประชุม เพื่อให้ครูทุกคนวิพากษ์ จากนั้นนำไปลงมือทำ แล้วกลับมานำเสนอในที่ประชุมครูอีกครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน

ประเด็นฝาก

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นหัวใจของการแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ เพราะครูไม่สามารถบอกเล่าเด็กระดับปฐมวัยได้ ต้องให้เด็กได้ลงมือทำ ดังสุภาษิตจีน “ฉันได้ยิน ฉันลืม ฉันเห็น ฉันจำได้ แต่ถ้าฉันลงมือทำ ฉันเข้าใจ”

Family Engagement การเป็นหุ้นส่วนในการเรียนรู้

ครูต้องดูแลจิตใจตนเอง เพราะความเครียดของครูถ่ายทอดสู่เด็กได้

ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนครูในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัย

บทบาทของครูผู้สอน ในการเตรียมความพร้อมและการแก้ปัญหา "ผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย"

ศ.ดร.พัชรี ฝายอิน

ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย

จากกรณีศึกษาของผู้บริหารที่ได้กล่าวมา เมื่อเปิดเรียนมาประมาณ 2 สัปดาห์ เราจะพบว่าช่วง 2 ปีที่เด็กไม่ได้ไปโรงเรียนตามปกติซึ่งเป็นผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) เด็กได้รับการเรียนรู้ในรูปแบบอื่นแทน เช่น Online, On-hand หรือบางแห่งอาจจัดแบบ On-site ได้บ้าง ปัญหาที่พบคือเด็กมีภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ อันเป็นผลของการสูญเสียโอกาสทางการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีความแตกต่างกัน เนื่องจากเด็กมาจากพื้นฐานครอบครัว บริบท สังคม วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้น เมื่อโรงเรียนเปิดเรียนแล้ว เด็กมาอยู่โรงเรียน ครูจึงต้องหาวิธีการเพื่อช่วยเหลือฟื้นฟูพัฒนาการของเด็ก โดยการสังเกตพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็ก

การสังเกตพฤติกรรมภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

1. สังเกตเด็กเป็นรายบุคคล

2. รวบรวมข้อมูลใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและตัดสินใจ

3. ระบุเด็กที่ควรได้รับการจัดกิจกรรมเป็นกลุ่มย่อย หรือ รายบุคคล

4. รายงานและสื่อสารกับผู้อื่น

เนื่องจากเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ครูจึงต้องสังเกตเด็กเป็นรายบุคคล โดยใช้ความรู้ที่ครูปฐมวัยได้ศึกษามาแล้วเรื่องพัฒนาการเด็ก ซึ่งเป็นเรื่องซับซ้อน ไม่มีทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งจะอธิบายลงไปได้ง่าย ลึกซึ้ง แต่ครูต้องนำความรู้เรื่องของพัฒนาการและการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ ซึ่งเราต้องทราบว่าพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก เป็นผลมาจากปัจจัยทางด้านพันธุกรรมและภาวะแวดล้อมที่ส่งผลต่อศักยภาพการเรียนรู้ของเด็ก แม้ว่าตามหลักของพัฒนาการแล้ว เด็กจะพัฒนาการไปตามขั้นตอน แต่มีความแตกต่างกันในเรื่องความเร็ว เนื่องจากปัจจัยด้านพันธุกรรมและภาวะแวดล้อมที่แตกต่างกัน ดังนั้น เมื่อเด็กมาอยู่กับครูแล้ว ครูสามารถใช้**ตัวบ่งชี้** หรือ **สภาพที่พึงประสงค์** ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจะสังเกตได้ว่าเด็กของตนอยู่ในช่วงอายุใด แล้วพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างไร ดังนั้น เรื่องนี้เป็นงานสำคัญและกุญแจสำคัญที่จะต้องสังเกตเด็กเป็นรายบุคคลอย่างใกล้ชิด จากนั้นรวบรวมข้อมูลนำไปสู่การจัดกิจกรรม หรือ วางแผนการจัดประสบการณ์ให้เด็ก

แต่การวางแผนการจัดประสบการณ์ ครูต้องดูว่าเด็กคนใดมีพัฒนาการเร็วช้าต่างกันอย่างไร อาจต้องมีการจัดกลุ่ม เนื่องจากการวางแผนจะนำไปสู่การจัดกิจกรรมว่ากิจกรรมใดเหมาะกับเด็กอย่างไร เช่น เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกายช้า สังเกตจากการทรงตัว การเคลื่อนไหว อาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมที่บ้านของเด็กที่เด็กไม่มีโอกาสได้ออกกำลังกาย เล่นกลางแจ้ง ในขณะที่เด็กบางคนมีโอกาสได้ออกกำลังกาย เด็กกลุ่มนี้ก็จะแตกต่างกับกลุ่มเด็กที่ไม่มีโอกาสออกกำลังกาย และการสังเกตเด็กเป็นรายบุคคลครูต้องมีเป้าหมายว่าจะสังเกตอะไร จะสังเกตเมื่อใด และจะสังเกตอย่างไร เพราะในสถานการณ์ปกติที่โรงเรียนเปิดเรียนแล้วจะมีกิจกรรมที่ครูต้องจัด ครูจึงต้องรู้ว่าจะสังเกตอะไร เมื่อได้ข้อมูลแล้วต้องมาจัดกลุ่ม ว่าเด็กกลุ่มนี้มีภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ด้านใด เพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมเป็นรายกลุ่ม หรือรายบุคคลให้เหมาะสม และสิ่งสำคัญจะต้องมีการรายงานและสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย ทั้งผู้บริหาร ครู และพ่อแม่ ผู้ปกครอง

รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยฟื้นฟูภาวะถดถอยทางพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

รูปแบบการจัดกิจกรรมที่จะช่วยเหลือฟื้นฟูภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย กิจกรรมหลัก ๆ จะมีทั้งกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย รายบุคคล เล่น เรียนรู้ในมุมประสบการณ์ต่าง ๆ และกิจวัตรประจำวัน สิ่งที่จะเสนอในครั้งนี่คือการจัดกิจกรรมกลุ่มย่อย และกิจวัตรประจำวัน

กลุ่มย่อย หรือ small group

จากข้อมูลที่เราได้จากการสังเกต เมื่อรู้ว่าเด็กกลุ่มใดพัฒนาการช้าเรื่องอะไร เมื่อวางแผนการจัดประสบการณ์แล้ว จะจัดกลุ่มเมื่อใด อาจจัดในช่วงที่เด็กเล่นอิสระ เล่นตามมุม จะเป็นโอกาสที่ครูจัดกลุ่มเด็กที่มีภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ด้านเดียวกันมาอยู่ด้วยกัน หรือบางโรงเรียนมีครูผู้ช่วย อาจแบ่งกลุ่มเด็กที่มีภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ด้านด้านสติปัญญาไปเล่นเกมการศึกษา ส่วนอีกกลุ่มอาจวาดภาพหรือเล่นบล็อก โดยจัดกลุ่มประมาณ 3-5 คน ซึ่งในเรื่องการจัดกิจกรรมเชิงรุก เมื่อครูวางแผนแล้วต้องคำนึงว่าจะใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์อะไร เด็กมีโอกาสได้เล่นกับสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ด้วยตนเองหรือไม่ มีการใช้คำถาม มีการพูดคุยสนทนากันหรือไม่ ครูต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมกลุ่มย่อย ให้เด็ก ครูต้องสังเกตเด็กอย่างใกล้ชิด ซึ่งจะเป็นการช่วยเหลือเด็กให้ได้รับการพัฒนาจากโอกาสที่เด็กต้องสูญเสียไปในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา และครูสามารถจับบันทึกผลของการทำกิจกรรม ซึ่งไม่ได้ทำเพียงครั้งเดียว แต่ต้องทำหลาย ๆ ครั้ง

กิจวัตรประจำวัน

จากการที่ครูสังเกตเด็กอย่างใกล้ชิดและละเอียดแล้ว ครูจะทราบว่าเด็กคนใดมีพัฒนาการและการเรียนรู้ที่ไม่เป็นไปตามสภาพที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ครูสามารถสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน ตั้งแต่เด็กมาถึงโรงเรียน จนกระทั่งกลับบ้าน เช่น ขณะที่ได้รับประทานอาหารว่าง ครูอาจจะถามเด็กว่าวันนี้เด็กได้ขนมปังกี่ชิ้น ได้ผลไม้กี่ผล เป็นการสอดแทรกเรื่องพัฒนาการและการเรียนรู้ที่เด็กยังไม่ถึงและเราทราบว่าเด็กยังขาดส่วนนี้อยู่ ก็สามารถช่วยเสริมให้เด็กได้

การเตรียมความพร้อมในการเสริมสร้างพัฒนาการเด็กรอยต่อระหว่างอนุบาลถึง ป. 1

รูปแบบการจัดกิจกรรมที่จะช่วยเหลือนฟื้นฟูภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย กิจกรรมหลัก ๆ จะมีทั้งกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย รายบุคคล เล่น เรียนรู้ในมุมประสบการณ์ต่าง ๆ และกิจวัตรประจำวัน สิ่งที่จะเสนอในครั้งนี้คือการจัดกิจกรรมกลุ่มย่อย และกิจวัตรประจำวัน

รอยเชื่อมต่อ

ประสบการณ์แรกพบ

ประสบการณ์เชิงบวก

ปัจจัยที่ช่วยให้เด็กปรับตัว

รอยเชื่อมต่อไม่ได้หมายถึง การเชื่อมต่อระหว่าง เด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 ขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แต่นับรวม ตั้งแต่เด็กอยู่บ้านแล้วมาเข้าชั้นอนุบาล 3 ขวบ พ่อแม่ ผู้ปกครองที่เข้าใจมักจะพาลูกมารู้จักกับโรงเรียนหรือครู โรงเรียนนั้นก่อน เพราะประสบการณ์แรกพบมีความสำคัญมาก ถ้าเป็นประสบการณ์เชิงบวกจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กในอนาคต เด็กจะกระตือรือร้นอยากไปโรงเรียน เช่นเดียวกับเด็กในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ขึ้นชั้นอนุบาลปีที่ 2 และเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ขึ้นชั้นอนุบาลปีที่ 3 หรือชั้นอนุบาลปีที่ 3 ขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ครูบางคนหยุดการเรียนการสอนมา 2 ปี เมื่อเปิดภาคเรียนแล้ว อาจรับช่วงเด็กที่ตนเองสอนอยู่แล้วก็จะรู้จักและเข้าใจเด็ก แต่ครูบางคนรับเด็กกลุ่มใหม่เข้ามา เพราะฉะนั้นรอยเชื่อมต่อที่เด็กมาจากชั้นเดิมและเด็กมาอยู่กับครู ประสบการณ์แรกพบคือครูต้องสังเกตเด็กว่าเด็กมีพัฒนาการและการเรียนรู้อย่างไรในช่วง 2 ปี ที่ผ่านมา การสร้างบรรยากาศและการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญมากที่จะทำให้เด็กได้เห็นว่า การมาอยู่กับครูแล้วรู้สึกปลอดภัย เด็กก็จะเกิดการเรียนรู้ได้ดี ดังนั้นประสบการณ์แรกพบ ประสบการณ์เชิงบวกจึงมีความสำคัญมากกับเรื่องของรอยเชื่อมต่อ

ด้านผู้ปกครองจะเป็นห่วงลูก เมื่อจะขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แต่จะเป็นห่วงทางวิชาการ แต่สิ่งสำคัญ คือ เด็กสามารถปรับตัว มีความสามารถในการกำกับตนเอง หรือ self regulation และความยืดหยุ่นทางจิตใจ เพื่อพร้อมขึ้นสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ครูปฐมวัยจึงไม่ควรลืมที่ต้องพัฒนาให้เป็นคุณลักษณะที่ติดตัวเด็กไปเพื่อไม่ให้เด็กเกิดความเครียด เนื่องจากการเรียนในระดับประถมศึกษาจะเป็นทางการ ซึ่งแตกต่างกับการเรียนในระดับอนุบาล แต่ถ้าเด็กรู้จักยืดหยุ่น มีความอดทนทางจิตใจ รู้จักกำกับตนเอง ตระหนักรู้ในอารมณ์ของตนเอง ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ ยืดหยุ่นได้ คุณสมบัติเหล่านี้จะเป็นปัจจัยที่ช่วยให้เด็กปรับตัวได้ ไม่ว่าจะประสบกับการเรียนที่หนักขึ้น หรือสิ่งอื่น ๆ จึงอยากให้ข้อคิดกับครูปฐมวัยว่า รอยเชื่อมต่อไม่ได้หมายถึงรอยเชื่อมต่อช่วงระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ขึ้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แต่ต้องดูรอยเชื่อมต่อในทุกระดับชั้น และคุณลักษณะที่กล่าวมาเป็นสิ่งที่ครูปฐมวัยสามารถช่วยเด็กได้ เพราะผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ ทักษะทางสังคมเป็นประเด็นแรกๆที่ผู้บริหารหรือศึกษานิเทศก์เป็นห่วง จะเห็นว่าเด็กเรียน Online บางคนพร้อม มีความสุขสนุก แต่มีความแตกต่างกันในแต่ละที่ ทักษะทางสังคมที่เด็กจะมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นมีค่อนข้างน้อย การรู้จักแก้ไขข้อขัดแย้งเมื่อเด็กเล่นด้วยกันก็ยาก อันนี้เป็นสิ่งที่ครูปฐมวัยต้องคำนึงถึงด้วย

การบริหารจัดการชั้นเรียน

วางแผนล่วงหน้าให้เด็กทำ
กิจกรรม เตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์

เริ่มกิจกรรมด้วยความสดใส
อบอุ่น กระตือรือร้น เด็กรู้ว่า
จะทำอะไรในแต่ละวัน

ทำตามตารางกิจกรรม
ที่ร่วมกันวางแผน

ดังนั้น ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูปฐมวัยว่าจะทำอะไรที่จะให้เด็กได้ทำกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ เพื่อช่วยลดภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ ให้เด็กพัฒนาขึ้น เนื่องจากเด็กอาจมีพัฒนาการช้าใน 2 ปีที่ผ่านมา ครูจึงต้องวางแผนล่วงหน้าในการทำกิจกรรม เตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพราะการจัดกิจกรรมเชิงรุกต้องอาศัยสิ่งเหล่านี้ และเด็กถ้ารู้ตัวว่าในแต่ละวันจะทำอะไร เด็กจะไม่เกิดความเครียด จึงขอให้ครูปฐมวัยทบทวนว่ามีการดำเนินงานหรือไม่ที่จะให้เด็กได้รับรู้ว่า วันนี้มีกิจกรรมอะไรที่เป็นปกติ หรือแปลกใหม่เข้ามาในตารางกิจวัตรประจำวัน ครูต้องสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น กระตือรือร้น สดชื่นแจ่มใส ซึ่งมีผลต่อพัฒนาการเด็ก ทั้งหมดนี้ อาศัยกระบวนการที่เชื่อมโยงต่อเนื่องกัน จะทำให้การจัดการชั้นเรียนของครูเป็นไปด้วยดี

การทำงานร่วมกับครูและผู้ปกครอง

สื่อสารสองทาง

รับทราบเป้าหมายของ
ผู้ปกครองที่มีต่อบุตรหลาน

ร่วมกันค้นหาแนวทางแก้ไข
โดยมีเด็กเป็นเป้าหมายร่วมกัน

สำหรับครูปฐมวัย สิ่งสำคัญคือการทำงานร่วมกัน ทั้งกับครูหรือผู้ปกครอง เรื่องการสื่อสารสองทางสำคัญมาก ครูต้องรับทราบว่าเป้าหมายของผู้ปกครองที่มีต่อบุตรหลานคืออะไร ไม่ควรต่อต้าน แม้จะมีความเห็นต่าง แต่ควรร่วมกันหาทางแก้ไข เพราะเด็กคือเป้าหมายร่วมกัน จะทำให้การทำงานราบรื่น ทั้งนี้ ในภาพรวมบทบาทของครูเมื่อเปิดเรียนแล้ว ภูมิจำคัญที่จะรู้จักเด็กคือการสังเกตเด็ก และศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาของตนเอง เพื่อจะได้ทราบว่าเด็กของเราที่มาอยู่ตรงนี้ในช่วงวัยนี้สภาพที่พึงประสงค์เป็นอย่างไร เด็กขาดอะไร แล้วมาจัดกิจกรรมเป็นกลุ่มย่อยหรือรายบุคคล และบริหารจัดการภายในชั้นเรียนของตนเองให้ดี หากจะจัดการเรียนรู้เชิงรุกก็ต้องเตรียมความพร้อม และเรื่องรอยเชื่อมต่อไม่ต้องกังวล ต้องทำงานอย่างเป็นระบบเป็นกระบวนการจะสามารถประสบความสำเร็จได้

บทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการเตรียมความพร้อมและการแก้ปัญหา "ผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย"

จากการเปลี่ยนแปลงในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา มีหลายอย่างที่เด็กต้องไปใช้ชีวิตแบบ New normal ต้องถูกกักตัว ต้องเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ ต้องทำกิจกรรมโดยที่ครูส่งไปให้ที่บ้าน ไม่มีโอกาสได้พบเพื่อน ๆ หรือมาปฏิสัมพันธ์กับคุณครู ทำให้เด็กขาดโอกาสในการส่งเสริมพัฒนาการและการฝึกฝนในด้านต่างๆ อย่างเต็มที่ พ่อแม่จะอย่างไร? พ่อแม่ควรจะทำแนวทางเดียวกันกับคุณครู เพื่อที่จะให้เกิดพลังในการพัฒนาเด็ก กิจกรรมที่พ่อแม่สามารถทำกับลูกได้ ที่จะช่วยให้ลูกฟื้นฟูภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ สิ่งแรกที่คุณควรทำคือ การใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกันกับลูก จะช่วยให้ลูกมีการพัฒนาการเรียนรู้ที่กลับคืน เหมือนเป็นแรงเสริมระหว่างที่บ้านกับครู ช่วยให้ลูกพัฒนาได้เร็วขึ้น ตัวอย่างกิจกรรมง่าย ๆ คือ

พศ.ดร.ปนิษฐภรณ์ จารุขนิวัฒน์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกับลูก

กิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจากครู

ชุดการเรียนรู้หรือใบกิจกรรมที่คุณครูส่งมาให้ทำที่บ้าน การให้ลูกมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมอุปกรณ์

ฝึกความรับผิดชอบ ความมีวินัยในตนเอง การกำกับตนเอง

งานบ้านง่าย ๆ

งานบ้าน

งานครัว

งานสวน

ฝึกความรับผิดชอบ ฝึกทักษะการพึ่งพาตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง พัฒนาความแข็งแรงของการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก การประสานสัมพันธ์มือ-ตา

กิจกรรมที่ลูกชื่นชอบ

ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย และอารมณ์ จิตใจ สร้างความมั่นใจ ความภาคภูมิใจในตนเอง

ที่กล่าวมาคือตัวอย่างกิจกรรมที่เป็น Active แล้ว แนวทางของพ่อแม่ ก็ต้อง Active ด้วย หากเราอยากช่วยแก้ปัญหาพัฒนาการลูกให้พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว สิ่งสำคัญคือ ให้ลูกมีส่วนร่วมในเรื่องของการวางแผน โดยอาจเป็นกิจกรรมแบบโรงเรียนของ ดร.วรนาท ที่จัดกิจกรรมแบบ Plan Do Review แบบไฮสโคปจะชัดเจนมาก พ่อแม่สามารถปรับใช้กับลูกได้โดยที่คุณครูเป็นผู้แนะนำ พ่อแม่อาจจะเริ่มโดยที่ให้ลูกเริ่มวางแผนว่า ลูกอยากทำอะไรในกิจกรรมที่ได้กล่าวไปให้ลูกได้เลือก จะทำกิจกรรมอะไรก่อน-หลัง จากนั้นให้ลูกลงมือปฏิบัติ แล้วก็มาทบทวน นอกจากนี้ควรมีการสังเกตและการพูดเชิงบวก

แนวทางสำหรับผู้ปกครองในการทำกิจกรรมร่วมกับลูก

ลูกมีส่วนร่วมในการวางแผน

- ร่วมวางแผน
- ลงมือปฏิบัติ
- สะท้อนผลการปฏิบัติ

พ่อแม่อาจจะเริ่มโดยที่ให้ลูกเริ่มวางแผนว่า ลูกอยากทำอะไรในกิจกรรมที่ได้กล่าวไปให้ลูกได้เลือก จะทำกิจกรรมอะไรก่อน-หลัง จากนั้นให้ลูกลงมือปฏิบัติ แล้วก็มาทบทวน จะช่วยให้ลูกฝึกการคิดวางแผน การกำกับตนเอง จากกิจกรรมง่าย ๆ ที่บ้าน ที่เค้าได้ออกแบบที่จะทำ หลังจากทำแล้วให้ลูกสะท้อนว่า สิ่งที่เราทำเป็นอย่างไรบ้าง ทำแล้วรู้สึกอย่างไรบ้าง ชอบอะไร ตรงนี้ก็เป็น การพูดคุยง่าย ๆ หลังจากทำกิจกรรมระหว่างพ่อแม่กับลูก

สังเกตความต้องการของลูก

- ยืดหยุ่นตามความสนใจของเด็ก
- ค่อยเป็นค่อยไป
- ไม่คาดหวัง

เมื่อทำกิจกรรมกับลูกแล้วเราต้องสังเกตความต้องการของลูกด้วย ไม่ใช่คุณพ่อคุณแม่จัดเต็มที่เลยแต่ว่า ไม่ได้ดูเลยว่าลูกรู้สึกอย่างไร เครียดแล้ว ไม่ไหวแล้วก็ต้องยืดหยุ่น ยืดเด็กเป็นศูนย์กลาง ค่อยเป็นค่อยไป ในวันนี้ทำ 10 นาที วันพรุ่งนี้ค่อยเพิ่มขึ้น ตามพัฒนาการหรือตามความสนใจของเด็ก ความคาดหวังของพ่อแม่ทำให้ลูกเครียด การทำกิจกรรมร่วมกันก็จะไม่สนุก ซึ่งตรงนี้ก็ต้องระมัดระวัง เวลาทำกิจกรรมควรสังเกตลูกไปด้วย

พูดคุยเชิงบวกกับลูก

- ชวนลูกพูดคุย / ถามคำถาม
- รับฟังอย่างตั้งใจ
- เปิดโอกาสให้ลูกได้เลือก
- ชื่นชมให้กำลังใจ

เริ่มต้นจากการชวนลูกพูดคุย ถ้าลูกไม่พูดเราก็ถามกระตุ้นให้ลูกคิด พอลูกตอบมาเราต้องรับฟังอย่างตั้งใจ เพื่อที่จะเข้าใจว่าลูกอยากสื่อสารอะไร คิดอะไรอยู่ จะได้รู้ความต้องการของลูก จากนั้นควรเปิดโอกาสให้ลูกได้เลือก ในสิ่งที่ลูกอยากทำ ลูกก็จะเกิดความภาคภูมิใจและรู้สึกมั่นใจในสิ่งที่ตัวเองทำ สุดท้ายคือชื่นชมลูก การชื่นชมนั้น สำคัญมาก เมื่อลูกทำอะไรได้ พ่อแม่ต้องคอยชม อาจจะเป็นด้วยท่าทาง โอบกอด ยิ้ม ตรงนี้เด็กก็มีความสุข ซึ่งตรงนี้จะไปสู่ความพยายามของเด็กที่เค้าอยากจะทำให้สำเร็จ และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ก็จะมีขึ้นถ้าพ่อแม่ ใช้วิธีการที่ Active กับเค้า

ความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครองในการฟื้นฟูพัฒนาการและการเรียนรู้ที่ดุดองของเด็กปฐมวัย

สื่อสารอย่างสม่ำเสมอ

ลดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน

สร้างความร่วมมือที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครอง ในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

ต้องมีการสื่อสารกันระหว่างบ้านกับโรงเรียน สื่อสารกันเป็นประจำการสื่อสารกับพ่อแม่บ่อย ๆ จะช่วยให้พ่อแม่มีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทำให้เข้าใจว่าโรงเรียนจัดการศึกษาแบบไหน มีแนวทางอย่างไร ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่ดีที่จะช่วยให้ผู้ปกครองสามารถให้ความร่วมมือกับโรงเรียนและร่วมพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้การสร้างความร่วมมือที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครองจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ครูสามารถสื่อสารเกี่ยวกับข่าวสารของโรงเรียน เกี่ยวกับกิจกรรมการดำเนินงานของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบ ความเป็นมาในช่วงปีการศึกษานี้ หลักสูตร วิธีการสอน ซึ่งจะช่วยให้พ่อแม่มองเห็นภาพ และเมื่ออยู่ที่บ้านกับลูกก็สามารถ

ส่งเสริมลูกไปในทิศทางเดียวกันกับโรงเรียน ซึ่งครูสามารถสื่อสารกับผู้ปกครองเป็นประจำอยู่แล้ว การให้ข้อมูลความรู้กับผู้ปกครอง หากเรามองกลับกัน การส่งข้อมูลจากที่บ้านไปที่โรงเรียนนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครอง สามารถให้ข้อมูลอะไรบ้าง ตรงนี้จะช่วยในเรื่องของการที่ครูจะมีข้อมูลในการนำมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ปรับการเรียน หรือการช่วยเหลือเด็ก ให้เป็นรายบุคคลมากขึ้น สิ่งที่พ่อแม่จะถ่ายทอดมาได้ คือ กิจกรรมที่เด็กชอบทำที่บ้าน พฤติกรรมหรือลักษณะนิสัยขณะอยู่ที่บ้าน ชิ้นงานของเด็ก อาจจะมาเป็นรูปถ่าย หรือเป็นชิ้นงานส่งมาให้ครูวิเคราะห์ และข้อกังวลใจของผู้ปกครอง บางครั้งอาจไม่สบายใจหรือปัญหาเกี่ยวกับลูก สามารถแลกเปลี่ยนสื่อสารกันได้ หากโรงเรียนเปิดโอกาสให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับเด็ก ก็จะเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับคุณครูในการจัดการศึกษา

วิธีการสื่อสารเพื่อสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง

ปฏิบัติอย่างให้เกียรติ

ยิ้มแย้ม เป็นมิตร และยินดี หากครูมีความรู้สึกยินดี ต้อนรับ ให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาลูก ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองรู้ว่าเป็นผู้ที่สำคัญกับการพัฒนาเด็ก เป็นครูที่ดีของลูก ถ้าครูสร้างความรู้สึกที่ดีกับพ่อแม่ได้ จะเป็นก้าวแรกและก้าวสำคัญที่จะทำให้พ่อแม่ เข้ามาสู่ความร่วมมือกับเราในการพัฒนาเด็ก

สร้างความรู้สึกไว้วางใจ

การพูดคุยกับพ่อแม่ ผู้ปกครองต้องเป็นไปในลักษณะของความจริงใจ มองประโยชน์เด็กเป็นหลัก ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองรู้สึกว่าคุณครูที่เข้ามาปรึกษาที่ไม่อยากเปิดเผย ครูก็จะเก็บเป็นความลับ ถ้าทำให้พ่อแม่รู้สึกแบบนี้ ความไว้วางใจก็จะเกิดความสบายใจที่จะเข้ามาพูดคุยก็จะมีมากขึ้น การขอความร่วมมือต่างๆ ก็จะไม่ยาก

รับฟังอย่างตั้งใจ

ครูต้องพูดน้อย ๆ ไม่ว่าอยู่กับเด็กและผู้ปกครอง เพื่อที่จะได้รับรู้และเข้าใจว่าอีกฝ่ายคิดอย่างไร เมื่ออยู่กับเด็ก ฟังเด็กเยอะๆ ก็จะรู้ว่าเด็กคิดอะไรอยู่ เมื่อคุยกับพ่อแม่ ก็ต้องรับฟังมากขึ้น ฟังว่าพ่อแม่คิดอะไรอยู่ รู้สึกอย่างไร กังวลใจอะไรเกี่ยวกับลูก และอยากจะทำอะไรกับครู ถ้าทำตรงนี้ได้ พ่อแม่ ผู้ปกครองจะเปิดใจ พูดกับเราเยอะขึ้น

การใช้คำพูดเชิงบวก

เมื่อครูพูดกับพ่อแม่ ผู้ปกครองควรใช้วิธีการพูดให้กำลังใจ เพื่อให้พ่อแม่มีความรู้สึกว่าได้ คอยชื่นชม ให้คำแนะนำ คำพูดไม่ควรเป็นเชิงตำหนิหรือมองว่าผู้ปกครองทำอะไรไม่ได้ การพูดเชิงบวกเป็นวิธีพูดที่จะทำให้มีพลังและอยากเข้ามาร่วมมือกับโรงเรียน

ความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครองในการฟื้นฟูพัฒนาการและ การเรียนรู้ที่ถดถอยของเด็กปฐมวัย

สนับสนุนการมีส่วนร่วม

การสนับสนุนการเรียนรู้

เช่น จัดเตรียมอุปกรณ์ศิลปะ
จัดเตรียมภาพ

การอบรมเลี้ยงดูเด็ก

เช่น จัดการอบรม
เชิงปฏิบัติการ
การประชุมพิเศษ

การส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้าน

เช่น จัดเตรียมนิทาน
จัดเตรียมของเล่น
ส่งชุดการเรียนรู้

การเป็นอาสาสมัครในห้องเรียน

เช่น ผู้ช่วยครูดูแลเด็ก
อ่านนิทาน

สนับสนุนการมีส่วนร่วม จะเป็นการช่วยอำนวยความสะดวกให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ให้ได้ลองมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือลูก คือการพาทำ โดยทำได้หลายอย่าง เช่น การแจ้งพ่อแม่ ผู้ปกครองว่าจะจัดกิจกรรมเรื่องนี้ ให้ช่วยเตรียมอุปกรณ์แบบนี้มา พ่อแม่ผู้ปกครองก็จะเป็นฝ่าย**สนับสนุนการเรียนรู้** จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ จัดเตรียมภาพให้ลูกมาแล้ว เรื่อง ซึ่งวิธีการนี้เชื่อว่าหลายๆ โรงเรียนก็ทำกันอยู่แล้ว อีกทางหนึ่งคือ**การอบรมเลี้ยงดูเด็ก** ตรงนี้ครูอาจจะช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครองในเรื่องของการจัดอบรม ให้ความรู้ ให้คำแนะนำ เพราะพ่อแม่ ผู้ปกครองบางท่านต้องทำงาน อาจไม่ได้มีทักษะในทุกเรื่องกับการพัฒนาเด็ก ซึ่งครูช่วยได้ ถ้าเราสังเกตพฤติกรรมของเด็ก ปัญหาของผู้ปกครอง โดยส่วนใหญ่ก็จัดอบรม ให้คำแนะนำ ตรงนี้จะมีผลที่ดีไปสู่เด็ก อีกส่วนคือเรื่อง**การส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้าน** ครูอาจช่วยจัดเตรียมสื่อจากโรงเรียนให้พ่อแม่ ผู้ปกครองได้ยืมกลับบ้าน เช่น หนังสือนิทาน ของเล่น จัดทำชุดการเรียนรู้ส่งไปที่บ้าน วิธีนี้จะเป็นการดึงให้พ่อแม่มีส่วนร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้าน สุดท้ายอาจเป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีเวลาหรืออาจจะต้องนัดหมายล่วงหน้าให้ผู้ปกครองเข้ามา**เป็นอาสาสมัครในห้องเรียน** อาจจะเป็นผู้ช่วยครูในการดูแลเด็ก หรืออ่านนิทานให้เด็กฟังในช่วงเช้าๆ หรือช่วงที่กำหนดตามตารางของห้องเรียน

จะเห็นว่าวิธีการทำงานกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ถ้าเราใช้ทั้งสองวิธี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการสื่อสาร ที่ได้เรื่องความเข้าใจ และการดึงพ่อแม่ ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมโดยโรงเรียนเป็นผู้ช่วยในการเอื้ออำนวยความสะดวกจะช่วยให้เกิดความร่วมมือที่แท้จริง นำไปสู่การเป็นหุ้นส่วนร่วมกันในการรับผิดชอบ และการพัฒนาเด็ก ซึ่งทั้งหมดนี้จะเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพอย่างยิ่งในภาวะนี้ ที่เราต้องร่วมกันในการช่วยเหลือเด็ก

สรุปบทบาทในการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และการเรียนรู้เด็กปฐมวัย

แนวทางในการแก้ปัญหาผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จากมุมมองของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาศึกษานิเทศก์ ครูผู้สอน และพ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายการแก้ปัญหาผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เพื่อช่วยเหลือ พี่นฟูให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมดุคทั้งด้านร่างกาย อารมณ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ซึ่งบุคลากรที่มีส่วนในการกำหนดกลไกผลักดันให้นโยบายดังกล่าวลงสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ มีบทบาทสำคัญสรุปได้ดังนี้

บทบาทผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีบทบาทในการขับเคลื่อนนโยบาย การแก้ปัญหาผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. กำหนดนโยบายเรื่องผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นวาระเร่งด่วน
2. สำรวจปัญหา และหาแนวทางการแก้ปัญหาผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
3. ประชุมครูผู้สอน เพื่อชี้แจงแนวทางการแก้ปัญหาผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
4. ร่วมกับฝ่ายแผนและศึกษานิเทศก์เพื่อจัดทำแผนเพื่อแก้ปัญหาผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้เด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับสถานการณ์

สรุปบทบาทในการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางพัฒนาการ และการเรียนรู้เด็กปฐมวัย

บทบาทศึกษานิเทศก์

ศึกษานิเทศก์ มีบทบาทในการสนับสนุนและขับเคลื่อนนโยบายในการแก้ปัญหาผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ดังนี้

- 1) ประชุมสร้างความเข้าใจกับผู้บริหาร ครู เกี่ยวกับภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
- 2) ร่วมสร้างแนวทางการแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
- 3) รับฟังปัญหา และให้คำปรึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยผ่านสื่อออนไลน์ เกี่ยวกับการแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
- 4) ลงพื้นที่ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ติดตามผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
- 5) ให้กำลังใจผู้บริหาร ครูและบุคลากร ในการแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทในการแก้ปัญหาผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ดังนี้

- 1) สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ และเสริมสร้างการเรียนรู้แบบนำตนเองให้แก่ผู้เรียน
- 2) สนับสนุนการพัฒนาเทคนิคการจัดการเรียนรู้ของครู
- 3) ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การเรียนรู้ที่มีความหมายที่เชื่อมโยงประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน
- 4) สนับสนุนและเตรียมความพร้อมทั้ง อุปกรณ์ สื่อ และเทคโนโลยี รวมทั้งพัฒนาการรู้เท่ากันสื่อให้แก่ผู้เรียน
- 5) สนับสนุนให้มีการปรับเนื้อหาการเรียน และลดภาระงานที่มอบหมายแก่ผู้เรียน
- 6) สนับสนุนและส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพที่ดีให้แก่ผู้เรียน
- 7) สร้างความร่วมมือ สื่อสาร และทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง เกี่ยวกับการแก้ปัญหาผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
- 8) สนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต

สรุปบทบาทในการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้เด็กปฐมวัย

บทบาทครูปฐมวัย

ครูปฐมวัย มีบทบาทในการแก้ปัญหาผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ดังนี้

- 1) ศึกษาทำความเข้าใจการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
- 2) สังเกตและคัดกรองภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 เป็นรายบุคคล
- 3) รวบรวมข้อมูลเพื่อวางแผนในการจัดประสบการณ์พัฒนา เด็กตามความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 4) ดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้านที่ถดถอย ให้ยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม โดยมุ่งเน้นให้เด็กเรียนรู้ผ่านการลงมือกระทำด้วยตนเองตามรูปแบบ Active Learning (AL)
- 5) สร้างรอยเชื่อมต่อระหว่างระดับชั้น โดยกำหนดสถานการณ์ให้เด็กทำความรู้จัก
- 6) หรือสร้างความคุ้นเคยกับสถานที่ ครู กลุ่มคนที่ต้องเกี่ยวข้อง เพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับสถานการณ์ที่ต้องเจอในอนาคต
- 7) ประเมินและตรวจสอบความก้าวหน้าพัฒนาการของเด็กปฐมวัย
- 8) สรุปผลการประเมินและรายงานความก้าวหน้าของพัฒนาการรวมทั้งประสานความร่วมมือ กับผู้ปกครองเพื่อให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

บทบาทพ่อแม่ ผู้ปกครอง

พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีบทบาทในการแก้ปัญหาผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ดังนี้

- 1) พ่อแม่ผู้ปกครองควรมีเวลาให้กับเด็กในการทำกิจกรรมต่าง ๆ
- 2) ฝึกความรับผิดชอบ ความมีวินัยในตนเอง
- 3) ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สร้างความมั่นใจ ความภาคภูมิใจในตนเอง
- 4) ส่งเสริมให้ลูกมีส่วนร่วมการวางแผนทำกิจกรรม
- 5) สังเกตความต้องการของลูก เช่น ยืดหยุ่นตามความสนใจของเด็ก ค่อยเป็นค่อยไป ไม่คาดหวัง
- 6) พุดเชิงบวกกับลูก เช่น ชวนลูกพูดคุย/ถามคำถาม รับฟังอย่างตั้งใจ เปิดโอกาสให้ลูกได้เลือก ชื่นชมให้กำลังใจ ฯลฯ

สรุปบทบาทในการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางพัฒนาการ และการเรียนรู้เด็กปฐมวัย

บทบาทในการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้เด็กปฐมวัยข้างต้น เป็นภารกิจสำคัญที่แต่ละฝ่ายร่วมกันสรุปแนวทางการแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญ ซึ่งครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจแนวทางการฟื้นฟูที่เหมาะสมกับวัยและสอดคล้องตามสภาพบริบท สังคม ตั้งแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อฟื้นฟูพัฒนาการและการเรียนรู้ใน เอกสารเล่มที่ 2 : แนวทางการจัดประสบการณ์เพื่อฟื้นฟูพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ขณะเดียวกันในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ฟื้นฟูทางพัฒนาการและการเรียนรู้เด็กปฐมวัย เป็นการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้านที่ถดถอย ให้ยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม โดยมุ่งเน้นให้เด็กเรียนรู้ผ่านการลงมือกระทำด้วยตนเองตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ดังรายละเอียดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ใน เอกสารเล่มที่ 3 : แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ระดับปฐมวัย

เอกสาร “แนวทางการพัฒนาผลกระทบภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้เด็กปฐมวัย” “แนวทางการจัดประสบการณ์เพื่อฟื้นฟูพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย” และ “แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ระดับปฐมวัย” ทั้ง 3 เล่มนี้จะเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กปฐมวัยนำไปใช้เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสามารถนำแนวทางดังกล่าวไปออกแบบนวัตกรรมเพื่อต่อยอดความคิดในการวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับยุคสมัย และมุ่งเน้นให้เด็กปฐมวัยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงสิ่งที่จำเป็นในการส่งเสริมศักยภาพที่สมวัย ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุล มีพื้นฐานสำคัญที่เป็นต้นทุนทางปัญญาสำหรับพัฒนาทักษะ คุณลักษณะและสมรรถนะในการดำรงชีวิต อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขอันจะนำไปสู่เสถียรภาพ การมีคุณภาพชีวิตที่ดีในอนาคต

ถาม-ตอบ

1

แก้ปัญหาการเร่งให้เด็กเรียนเขียนอ่านได้อย่างไร ในขณะที่เด็กปฐมวัยได้รับผลกระทบจากภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้

เรื่องการอ่านออกเขียนได้ ไม่ใช่หลักการสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย เพราะหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยที่แท้จริงนั้น คือ เร่งให้พัฒนาการทุกด้านเป็นไปตามวัย หากทุกด้านเป็นไปตามวัยแล้ว พอเด็กขึ้น ป.1 แล้วจะสามารถต่อยอดกันอย่างลงตัว

2

การเร่งเรียนเขียนอ่านในชั้นปฐมวัย ในฐานะศึกษานิเทศก์เราจะพัฒนาส่วนนี้อย่างไร

ทำแผนงานโครงการ สร้างความเข้าใจ กับทางผู้บริหารโรงเรียน คุณครู เน้นการสื่อสารความเข้าใจกับผู้ปกครองที่เข้าใจผิดว่าการเร่งอ่าน-เขียน ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 จะส่งผลสัมฤทธิ์ในด้านภาษาไทยหรือทางการเรียนในระดับประถมศึกษา ทั้งนี้ให้พัฒนาภาษาอย่างถูกวิธี ไม่ใช่สะเลยการอ่านเขียน แต่ต้องพัฒนาอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการ อาทิ ใช้แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ การใช้ภาษาที่มีความหมายกับชีวิตประจำวัน เด็กใช้คำคุ้นเคย เน้นการสื่อสาร แต่ต้องถูกวิธีถูกพัฒนาการเด็กปฐมวัย

3

ครูมีแนวทางอย่างไรในการสร้างความตระหนัก และสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองในการสร้างการเรียนรู้ที่ฟื้นฟูผลกระทบจากภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

การสื่อสารเป็นประจำกับผู้ปกครอง ไม่ใช่การสื่อสารเฉพาะเรื่องที่สำคัญ แต่ต้องต่อเนื่องสม่ำเสมอตลอดปีการศึกษา จะช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจได้ว่าครูคอยสนับสนุนผู้ปกครอง สื่ออุปกรณ์ ความรู้ ในการทำกิจกรรม

4

การใช้เวลาหน้าจอถือมีผลกระทบต่อภาวะถดถอยทางพัฒนาการและการเรียนรู้ เราจะมีวิธีแก้ไขอย่างไรบ้าง

ควรมีการควบคุมการใช้ อย่างลิมว่าเด็กต่ำกว่า 2 ปี ไม่ควรใช้เทคโนโลยีหน้าจอต่าง ๆ ขณะที่ เด็ก 3 ปีขึ้นไป มีงานวิจัยกำหนดไว้ว่าไม่ควรเกิน 1-2 ชั่วโมง แต่ใน 1 ชั่วโมงที่ใช้ ให้เด็กได้ทำกิจกรรมอื่น 5 นาที และกิจกรรมที่ที่จะต้องเป็น กิจกรรมที่ active อย่าใช้เทคโนโลยีในลักษณะที่เป็นแบบฝึกฝนหรือท่องจำ ต้องมีเป้าหมายว่าให้เขาใช้เพื่อให้เกิดพัฒนาการและการเรียนรู้ โดยต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย

5

การแก้ไขผลกระทบที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ใช้กระบวนการนิเทศภายในอย่างไรบ้าง

ทั้งการนิเทศแบบทางการและไม่เป็นทางการ หัวใจของการพัฒนาเด็กอยู่ที่การนิเทศภายใน ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ ให้เวลา กับการนิเทศภายใน แบบทางการ มีแผนกำหนดแล้ว บอกครูว่าช่วงเวลาใดกิจกรรมใด เอาแผนมาดู แบบไม่เป็นทางการ ผู้บริหารต้อง ให้ความสำคัญ ให้เวลา กับการนิเทศภายใน เดินผ่านห้องเรียนไม่ใช่จับผิดครู แต่เพื่อดูและให้กำลังใจ การจัดสิ่งแวดล้อม การติดสื่อในระดับสายตา การจัดมุมที่หลากหลาย เพราะสิ่งที่จัดต้องมีความหมายจากตัวเด็ก หมั่นหาข้อมูลใหม่ๆที่เชื่อถือได้ ให้ครูมีส่วนร่วม แคร่สิ่งที่คิด ทำ ชื่นชม ให้กำลังใจ Support ครู

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ดร. อัมพร

พินะสา

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ดร. เกศทิพย์

ศุภะวานิช

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ดร. วิษณุ

ทรัพย์สมบัติ

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

นางภาวิณี

แสนทวีสุข

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาหลักสูตรและส่งเสริมการศึกษาปฐมวัย

นางกัญญา

แสนวงษ์

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

นางสาวกมลชนก

ผ่านสำแดง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

นางสาวนันทพร

ณ พัทลุง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

นางสาวปิยพร

สุขเสียง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะทำงาน

นายสุรินทร์

มันประสงค์

ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

รองศาสตราจารย์พัชรี ผลโยธิน

ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย

นางสาวรนาท

รักสกุลไทย

ผู้อำนวยการโรงเรียนเกษมพิทยา (แผนกอนุบาล)

นางวาทีณี

ธีระตระกูล

ข้าราชการบำนาญ

นางเอมอร

รสเครือ

ข้าราชการบำนาญ

นายอารมณ

วงศ์บัณฑิต

ข้าราชการบำนาญ

นางรุ่งรวี

กนกวิบูลย์ศรี

ข้าราชการบำนาญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุไรวรรณ มีเพียร

ข้าราชการบำนาญ

นางสาวอุทัย

ธารมรรค

ข้าราชการบำนาญ

นางจุฬาลักษณ์

พงษ์สังข์

ข้าราชการบำนาญ

นางนิทรา

ช่อสูงเนิน

ข้าราชการบำนาญ

นางวรรณภา

มังป่วน

ข้าราชการบำนาญ

คณะผู้จัดทำ

คณะทำงาน

นางสาวสุทธาภา	โชติประดิษฐ์	อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์	มหาวิทยาลัยบูรพา
นายสมบัติ	เนตรสว่าง	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.สระบุรี เขต 1
นายชัยวุฒิ	สินธวงศานนท์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.นครราชสีมา เขต 1
นางสุรัสวดี	จันทรกุล	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.ปทุมธานี เขต 1
นางหริณญา	รุ่งแจ้ง	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
นางสาวอติมา	เรืองสกุล	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.นราธิวาส เขต 2
นางเพ็ญศรี ศรีรอด	ประเทียบอินทร์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.ชุมพร เขต 2
นางสุนิทร	พรมมล	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.เชียงใหม่ เขต 1
นางดวงทิพย์	เพชรนิล	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.สุพรรณบุรี เขต 1
นางสาวประภาณี	เพียรไพฑูรย์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.ศรีสะเกษ เขต 3
นางสาวศิวพร	นิลสุข	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.กาฬสินธุ์ เขต 1
นางปฤษฎา	ดำรงชีพ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.พะเยา เขต 2
นายบรรพต	ชันคำ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.เชียงราย เขต 1
นายประชัน	แสนใจ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.แม่ฮ่องสอน เขต 2
นางสาวชุตินันท์	จันทรเสนานนท์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สพป.ปราจีนบุรี เขต 1
นางสุพร	โชคชัย	ครู โรงเรียนอนุบาลตรัง	สพป.ตรัง เขต 1
นางสาวจีเรียง	บุญสม	ครู โรงเรียนบ้านทุ่งมะขามเต่า	สพป.กาญจนบุรี เขต 1
นายกว้าง	ผลสุข	ครู โรงเรียนบ้านค้อโนนเพ็ก	สพป.ศรีสะเกษ เขต 2
นางจำลองลักษณ์	ก้อนทอง	ครู โรงเรียนชุมชนบึงบา	สพป.ปทุมธานี เขต 2
นางสาวปณิตา	ศิลารักษ์	ครู โรงเรียนบ้านหนองขาม	สพป.ราชบุรี เขต 1
นายวิเชียร	มณีโชติ	ครู โรงเรียนบ้านลาแล	สพป.นราธิวาส เขต 2
นายสรวุธ	ต้นหม่นอายุ	ครู โรงเรียนบ้านโคกยามู	สพป.นราธิวาส เขต 2
นางสาวอะวาตีฟ	สะสม	ครู โรงเรียนบ้านสะหรีง	สพป.นราธิวาส เขต 2
นายวีระยุทธ์	มามะ	ครู โรงเรียนบ้านลาแล	สพป.นราธิวาส เขต 2
นางสาวยูเรซ่า	กูโน	ครู โรงเรียนบ้านโคกมีอบา มิตรภาพที่223	สพป.นราธิวาส เขต 2
นางสาวสุสณี	ลาเต๊ะบือริง	ครู โรงเรียนบ้านกรือซอ	สพป.นราธิวาส เขต 2
นางสาวฮาบีปะห์	ตูแหวดีอราแม	ครู โรงเรียนบ้านหัวคลอง	สพป.นราธิวาส เขต 2

กลุ่มพัฒนาหลักสูตรและส่งเสริมการศึกษาปฐมวัย
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน